

VINDICIÆ ²

secundum libertatem Imperiales
quorundam

ELECTORUM
PRINCIPUM

&

STATUTUM,

nec non

IMMEDIATÆ NOBILITATIS

Sacri Romani Imperij,

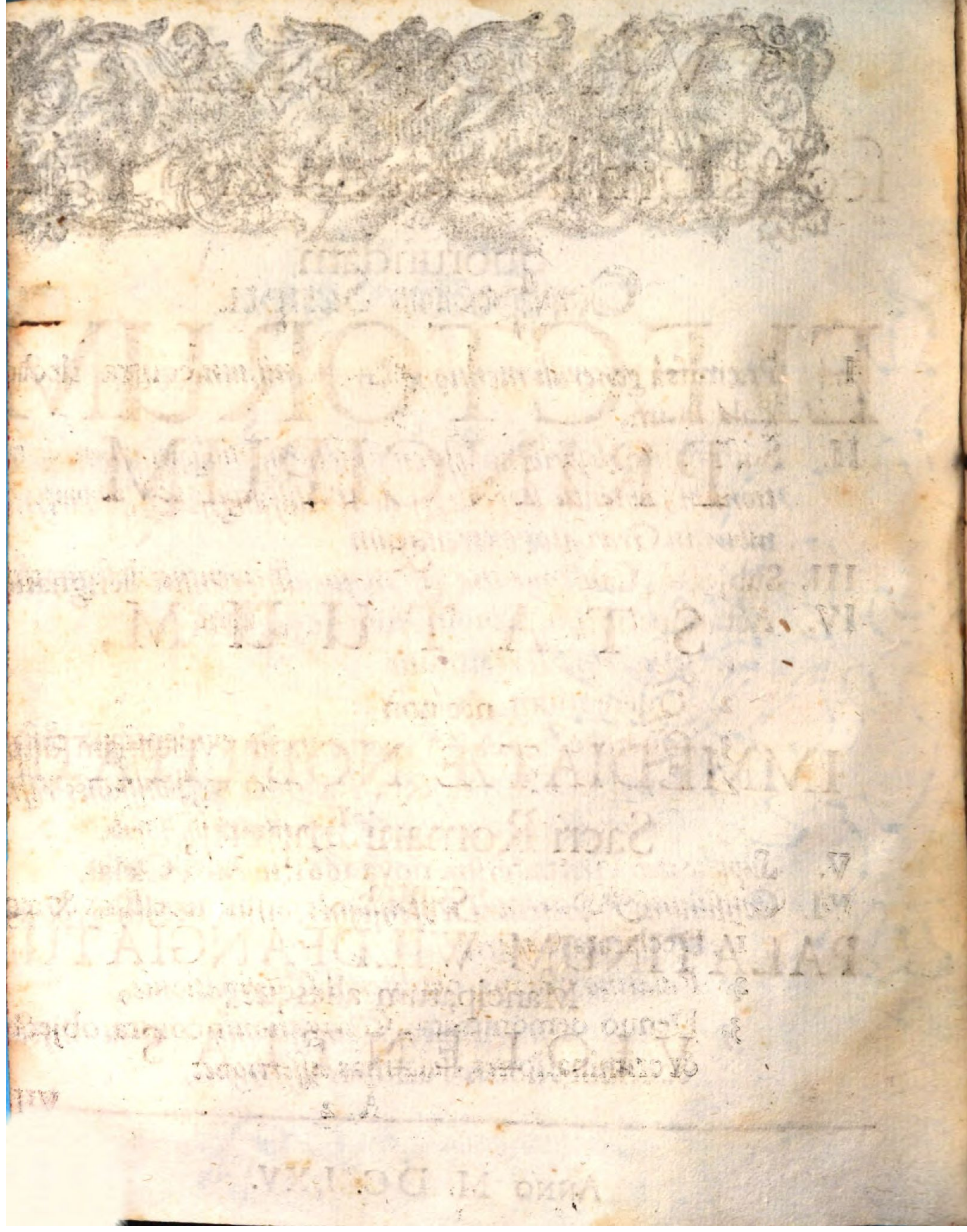
contra

PALATINUM WILDFANGIATUM

Mancipatum aliasque

VIOLENTIAS

ANNO M. DC. LXV.

Estituta tandem Divinô be-
neficiô & redonata Germaniæ,
diuturnis bellorum calamitati-
bus penè ad exitium datæ, Pax,
non arma tantùm & sanguinem
cervicibus publicis depulisse, sed
domi securitatem à dissidiis, à
vi & rapinis injuriisque repa-
rasse & stabilivisse videbatur.

Non enim illud tantùm bellum est , quod per directas
acies, & excitos in armorum amplitudinem populos ge-
ritur: sed nocentius etiam sæviunt structæ alieno juri in-
fidia, aut colore juris morisque adornata diminuendi a-
lios commenta; denique terrorem minus valentibus, vim
disceptantibus intentandi inflexibilis & pertinax licen-
tia. Ubi sunt, qui isthæc faciunt ac patiuntur, ibi pacis
nomen inane scilicet irritumque audiri dixeris, pacem
ipsam non comparere: quæ in eo tota consistit, ut quis-
que juris sui fruendi dominus sit, alieni autem juris inva-
dendi & intervertendi dominus ne sit. Igitur, sicut alios
qui-

quidem sub mansuetudine ac tutelâ Pacis, tot desideriis expetitæ, tot curis elaboratæ, suaviter acquiescere, lætum & gratulatione dignum censebant: ita sibi in Pace sæviora armis jura ex viciniâ, nihil pacatum spirante, dictari, pro intolerabili non immeritò habebant. S. Romani Imperij Status & Membra, magnò numerò, Electores, Principes, Comites, Nobiles: quibus vicinum habere Serenissimum Electorem Palatinum, necessitas, amicum non habere, infelicitas erat. Quæ res undè, & quò processerit, quæque vel nomina vel momenta juris & facti in totò negotiò versentur, quàm fieri poterit planissimè, velut in Tabellâ exhiberi, omniumque notitiæ offerri, non unò nomine necessarium esse videtur.

Inter jura & privilegia, Electoribus Palatinis Regiò Imperatorum indultu concessa atque confirmata, præten-
ditur unum de receptione, & emolumentis successorijs
Wildfangiorum sive ascriptitiorum, ceu priorum hominum & Bastardorum sive extra matrimonium genitorum. Quò titulò & prætextu, cùm Serenissimus Elector Palatinus, statim postquàm DEI & pacis beneficio restitutus est, quasi in infinitum uti cœptaret, omnes, sine discrimine sexus & conditionis, *qui in vicinorum Statuum & Immediatorum Territoriò ac ditione sedem fixerant,* aut *in eòdem* vicinò vicinorum Dominorum Territoriò *domicilium* vel ad mille passus *transulerant,* notâ servitutis seu priorum hominum irretire, sibi que pro *Wild-*
fan-

fangijs vindicare aggressus est : ita ut in alieno solo & vicinorum jurisdictione Ministros Praefectosque constitueret, qui homines liberae conditionis, ante triginta amplius annos domicilium ibi nactus, in servitutem affererent. Cumque nec huic indagationis sagacitati eventus respondere videretur, Ministri, Officiales, Sculteti, Scabini vicinorum Immediatorum vi correpti, carcere & vinculis ad edenda Palatinorum adscriptitiorum nomina, qui in alienis provincijs captabantur, adacti sunt. Ipsi autem vicinorum subditi & incolae, si proprietatem corporum suorum Palatino deberi, memores libertatis, detrectarent; in captivitatem abducti, nec nisi ejuratâ, in praejudicium verorum jurisdictionis dominorum, libertate conditionis suae, dimissi sunt.

Versò jam ad eum modum statu suo, qui in censum & tabulas Ascriptitiorum Palatinorum relati erant, ut renuntiarent juramento, quò domino vero & universali tenebantur; novò homagiò se alteri obstringerent, vi, metu, vinculis effectum est: Spretò in tantum jure Territerii & universalis dominij vicinorum Statuum, ut, quae inde dependent, aut oriuntur, omnia interire & absorberi, novi dominatus amplificatione, necesse esset. Præterquam enim, quod exigere à Subditis solenne juramentum subjectionis variâ violentiâ impediti sunt, qui se læsos queruntur: etiam Mandatis & interdictis eorum, superioritate Territoriali nixis, ita intercessum est, ut ascriptitij ceu

proprij homines vel detrectare jussa domini universalis, vel domini mancipatum affectantis patrocinium ac interventionem implorare, submonerentur. Qua ratione *con-*
citatis subditis, facile fuit, ad competentiam fori inducen-
dam procedere, *cognitionemque & Executionem causarum*,
ad Domini Territorialis jurisdictionem spectantium, aliò
avertere.

Nequè melius in *Collectis* actum est: quas subli-
miori dominio debitas, prætectu servitutis personalis, in
diversum tractas, & adversus detrectantes cives & defen-
dentes dominos, armatâ manu in alieno Territorio exa-
ctas, constat: interceptis, repressaliarum specie, hominibus
& rebus, ab omni prætensione mancipatus liberis, inno-
xijs, tertijs. Quod si morosi, & propter indebita alibi
præstita, præstare debita veris dominis recusantes, custo-
diâ coërcerentur, statim *Palatina arma* in *alienas terras*
pagosque hostili ritu convocabant, carcereque effractò,
inobedientes gravatorum Statuum subditos, obtentu pro-
prietatis Palatinæ, eductos asserebant. *Angarias & ope-*
ras, ut ijsdem dominis non præstarent, Palatino præsta-
rent, quos proprios & Ascriptitios vocari novi domina-
tus intererat, minis, contrarijs Edictis, formulâ præstatio-
num in alieno Territorio præscriptâ, citationibus & Evo-
cationibus extra territorium, mulctis, pœnis, compelle-
bantur; & exemplò obsequij ac nomine obsequentium
semel

semel in tabulas relatò, inter reos hujus servitij consignabantur.

Sed ad vim consilij latè in vicina grassaturi intendendam, præter cumulata & in multitudinem titulorum disposita, ullum apud Germanos servitutis genus portendentia vocabula, idoneum visum est, si velut ex facili consequentiâ adjicerentur appendices : ut de contractu emptionis venditionis , & translatione domicilij in eòdem Territoriò, *decima Domino Territorij debita*, Palatino vindicaretur: ut *bona priorum hominum* intra fines alieni Territorij inventariò confectò consignarentur, creditoribus cum violatione Territorialis jurisdictionis citatis præviâ cognitione adjudicarentur, residuâ parte penes cognoscentem manente ; ut subditi , *religionem* veri sui domini sequentes , ejus usu etiam extra locum domicilij arcerentur, Palatinæ Religionis exercitio interesse feriatosquè dies eosdem habere cogerentur.

Et quoniam , quicumquè peregrinorum in vicinorum Gravatorum Territorium pedem intulisset, aut inibi de loco ad locum promovisset ; tum, quos proprios quisquè in alterius solò pridem permutationis alteriusvè juris titulò accepisset, ac non Territorij minus, quàm mancipatus jure tenuisset, in Palatinam servitutem, sæpè nominatò obtentu trahebantur ; atquè adeò, qui se à servitute vel aliorum vel ipsius Palatini pretiò redemerant, denuò pro advenis arrepti duriori servitute innodabantur: Intelligi

potuit *miserrima conditio eorum Statuum*, quibus neminem advenam, ad supplendam quæ bellō invec̃ta erat, solitudinem, suo libitu recipere fas, proprios autem *Palatini* homines pro suis ac inter suos fovere, necesse esset. *Consequens* enim est, ut extinctis paucis bellorum reliquiis, liberæ conditionis subditis, omnia mox replerentur *Palatini propriis & ascriptitiis* hominibus, *nihilquē de juribus superioritatis, adeoque de statu, quō sunt Status & immediata Imperii membra, qui gravantur, ipsis relinqueretur.* Sublatā quippe jurisdictione territoriali, majoribusque & minoribus *Regalibus* interverfis; unōque & solō jure mancipatus contra omnia jura aliorum invalescente, ea emergebat rerum facies, ut *inane nomen & umbra & simulacrum Territorii, domini, jurisdictionis, superioritatis immediatis Imperii membris & Statibus jure publicō fundamentalis competentis, penes Gravatos: vis ipsa dominandi & fructus imperii civilis penes Gravantem remaneret: jamquē conspicerentur in Imperiō Status, quorum jus quidem esset, nemini nisi Imperatori & Imperio parere, fortuna tamen esset, Statui alteri absolutum dominium intentanti servire.*

Surdis narrabatur fabula, quotiens *Serenissimi Electoris Palatini* violentis hujusmodi attentatis & oppressio-
nibus contradictiones, protestationes, deprecationes, supplicationes oppositæ sunt: quō intentior hæc vincula expediendi cura apud irretitos, eò acerbior adstringendi ne-

xus libido apud dominantes. Præpotentibus omne in alienâ infirmitate præsidium, & facile contemnuntur verba, viribus & armis obnitentia. Quanquam autem patientiæ, nihil ultra querelas molitæ, exemplum dederant oppressi, quô majus dari in Imperiô nec potest, nec, salvô Imperij statu, debet; ab illo tamen pacatiore agendi modo nondum sibi discedendum rati, *superioribus Comitij Augustissimo Imperatori & Imperij Statibus supplicârunt*, atquæ dominatum Palatinum sibi gravius incumbentem abrogari, *in statum* autem pristinæ *libertatis Imperialis se restitui, petiverunt.*

Non poterat ab hac auxilij Imperialis imploratione abesse *narratio calamitatum*, quibus se opprimi, & injuriam allegatio, quibus se defendi, judicabant. Illud quoque rationis & juris ordinarij fuit, ut reservatô, si hac viâ nil proficerent, omni legitimô & possibili defensionis ulterioris modô, periculum gravioris motus, nisi in tempore occurreretur, metuendum esse dicerent. Communem in subscriptione libelli causam profitebantur, Episcopus Spirensis, & Wormatiensis Episcopalis sedis, itemquæ Rhingravorum, & liberi Ordinis Equestris nomine, qui ejus rei mandatum acceperant.

Responsum est nomine Palatinô acriter: quasi de injurijs Electoris queri atrocissima injuria, diffamatio, imô crimen Majestatis; & defensionis necessariæ meminisse, turbatio pacis esset. *Ad rem nihil*: ne in speciem quidem

multa, & prævaluit indignatio, minis horribilibus, præsertim adversus Actores Vasallos, armata: tanquam *non respondere, sed terrere* voluissent. Suberant tamen permixtæ *declinandi & differendi artes*, nunquam deinceps omittæ.

Verum de personis Actorum & de Vasallis res in expedito est. Rhingravii & Nobilium complures non tenentur ferre, ut Dominus feudi particularis feuda, quæ à solò Imperatore & Imperio recognoscunt, deteriora ipsis faciat, aut ullò modò infestet: multò minus contra officium Vasalli faciunt, qui tales læsiones, quas non fieri totius Imperii interest, ad judicem competentem deferunt: Cum & aliàs si Dominus Vasallos non habet ut vasallos, mirari non debeat, si invicem non habetur ut dominus, neque judiciò tantum, sed contrarià vi vim depellere vasallos posse, consensu traditum sit. Atque si persona Dominorum Vasallis semper sancta esse debet (quod intra terminos legales verissimum esse nemo negat) magnam meritò conquerendi causam habere intelligitur *Episcopus Wormatiensis*, non querelâ sed armis pridem *infestatus à Vasallò* suò Electore Palatino reverentiæ debitæ parum memore, qui ab ipso multa insignia loca, ipsumquè caput & arcem ditionis, *Heidelbergam*, feudi nomine recognoscit. Cujus rei uberius postea mentio facienda erit. Quod cum totò Equestris Ordinis corpore nihil Electori Palatino nego-

nego-

negotii esse, sed cum singulis quibusdam Nobilibus, dicitur, parum ad rem facit. Illorum enim singulorum causam ad se vult pertinere totum Collegium, cujus mandatum & sigillum non sinunt rem in dubio esse, nisi quis velit nodum in scirpō quærere.

Capita querelæ & gravaminum nec inficiando, nec dividendo, nec extenuando diluuntur. Vt enim negari queant, quæ notoria sunt, nec spes nec ratio est. Igitur ne opus erat quidem enumeratione singularum offensarum. Sed fiet id tamen, factumque alibi est abunde; unde omnibus videre liceat, voluminis rem esse, non paucarum pagellarum; nequē ultra locus sit criminandi, species injuriarum ponere, non exempla annumerare, id verò esse vagari. Sicut nec locum in his titulis perdunt, quæ aliquibus, non omnibus, & aliis magis aliis minus acciderunt. Non enim eadem semper omnium læsorum infirmitas, non eadem lædendi occasio, licet eadem semper lædentis voluntas erat. Neque aliud beneficium minora passis expectandum erat, quam quod *Ulyssi* promisit *Polyphemus*, fore, ut post socios demum devoraretur. Hinc est, quod resistentes aliquatenus injuriis, & jus illud alienis jurbus absorbendis hætenus adornatum effectumque, quā licuit, detrectantes pro iniquis & adversariis traducuntur. Quanquam nullius omnino causa talis est, quæ parva

parva cuiquam possit videri : omnisq; hæc meditata
dominationis scena noxâ exemplôquè in infinitum patet.

Ad Imperii non *dedecus* modò , sed *detrimentum*
amplissimè pertinet, quando tot Status & Membra , non
minus ad integritatem maximi corporis necessaria , quam
ex universò corpore vigorem , habitum , necessitudinem
repetentia, obduciò nomine juris Palatini, sive potius com-
modò & lucrò unius Status, ita attenuantur, ut nec inter
cœtera dignitatem suam tueri , nec muneribus publicis
fungendis , ex normâ matriculæ & usibus Reipublicæ,
sufficere queant. *Collectas* Statibus impositas , subcolle-
ctando à civibus cujusque Status, certò domini & sub-
jectionis argumentò, exigi, mos & jus Imperii est. Sed
inter clamores excipientium, se jure Mancipatus ad præ-
standum jam adactos , non posse bis onerari , & relu-
ctantium potentioris auxilii fiduciâ tergiversationes &
dedignationes, omnia impedita & inextricabilia reddi ne-
cesse est. Evocentur ad defensionem Imperij Status ; ha-
beant suorum *delectûs*, stipati subditorum copijs in expe-
ditionem præstò sint : hinc Gravati , domesticò robore ad
alterius signa abreptò, exuti nudatique sine auspiciò sine
Imperiò, tanquam alienæ dominationis additamenta , ex-
teris & popularibus ludibrium debebunt. Edicant suis
subditis alia , quæ Statuum conservationem & Imperij
contextum spectant : non erunt qui pareant , quamdiu
Vero & Ordinario Domino paruisse apud præpotentem
Man-

Mancipatus assertorem periculum creat. Ita iussa eorum, quibus jus Principis debetur, nihil valebunt, nisi Palatino concedente; & domini, qui tantum posse debent in suo Territorio, quantum Caesar in Imperio, sub domino erunt, qui in alienis terris plus velit posse, quam Caesar & Imperium usquam possunt aut posse volunt.

Hoc est nimirum eodem actu Immediatos subditorum obsequio destituere, & subjectionis jugo, cum Immedietate consistere nescire, ultrò prægravare. Cujus rei exemplum ne in Imperio extaret, omnium Statuum, si suo statui idoneè cautum volunt, cura esse debuit: repellantium, tot utilitatis Publicæ intertrimenta & laxata harmoniæ Imperialis vincula non aliundè magis metuenda. *Quid cuiquam satis certum & firmum esse potest, si ea non sunt certa & firma, quibus omnis Imperij securitas nititur?* Repetentibus autem, animò Pacis publicæ totiens confirmatæ & sancitæ, vel occasiones vel causas & rationes, apparebit, non alterius generis esse illas invasiones Territorij & juris alieni, ac vim armatam Gravatorum querelis descriptam, quàm quæ tam severis constitutionibus inhibita est, sublatâ diffidationum &urbationum licentiâ, & privilegijs quibuscunque concessis vel concedendis, quatenus incommodarent Pacis publicæ proposito, in irritum revocatis.

Partem securitatis ad hunc modum stabilitæ vindicat *Pignoratitia Constitutio*, argumenti sui indole æternæ
C aucto-

auctoritatis. Quamquam pignorationis latina vox non est
benè propria negotio: prohibentur enim hîc actus con-
sequendæ & de factò evertendæ alterius possessionis tam
in personis, quam in rebus. A cujus & omnis alterius
generis turbationibus, ut non Gravatis minus quam
reliquis omnibus plena in Imperiò contingat securitas,
Cælareò etiam contineri officiò, pactorum de Imperiò
formulæ & Capitula, pragmaticæ sanctionis & legis
universalis auctoritatem habentia, accuratissimè decla-
rant. Nec de his munimentis securitatis publicæ quicquā
omisit Instrumentum pacis, collectis & expressis sedulò
quæ ad sacræ civilisque Pacis custodiam pertinerent.
Ubi Gravatis imprimis triste ac molestum accidit, quod à
parte adversâ ea quoquè, quæ in rerum naturâ nunquam
fuerunt aut juris appellatione censerî potuerunt, speciosâ
Constitutionum & Pacis novissimæ præscriptione, velut
subintellecta extolluntur; sui autem status, suæ securitatis
jura nominatim expressa & descripta quasi in præteritis,
neglectis, nullis oblitterantur. *Rem per se acerbam, si fructu
& auctoritate pacis hi careant, alii gaudeant usquè ad ab-
utendi licentiam*; magis etiam exasperat respectus juris
humani & boni moris: quò, si absquè sacratis legibus ef-
fet, satis tamen sibi prospectum credere deberent, qui
moratas inter gentes in suò se jure impediri aut eò spo-
liari nollent.

Object. Nam quòd aliquis dicat, totâ die in Imperio fieri,
ut

ut duobus dominis apud eosdem subditos diversa jura
competant , id à gravaminibus quæstionis alienum
est. Exempla in promptu sunt Statuum proprios ho-
mines in alieno territorio habentium ; sed salvo statu
& jure territoriali alterius , sine querelâ & præjudicio.
à quò genere Palatina prætensio totò cælò dissidet. Ha-
bere autem aliquem Statum Immediatum in alterius
Immediati territorio in alienos subditos jura & Regalia
& superioritatis , repugnat cum formâ Imperii , cum
sanâ ratione & legibus publicis. Sicuti & novum illud
ac ex Mancipatus & Pfalburgeriatus illiciti rationibus
mixtum genus , si valent quæ in Imperiò valere debent,
non habet, ubi consistat.

Multò minus suspitione intempestivâ onerandi
sunt Querelæ Comitialis Auctores , quasi jura Palatina
in invidiam adducere , illorumque factæ per Instru-
mentum Pacis restitutioni intercedere aut derogare vo-
luissent. Qui de suo statu periclitantur , illis non va-
cat invidere alieno. Nequè injuriam alieno juri facit,
qui in exitium sui illud exerceri non debere contendit.
Deniquè ubi alter factis jus obtendit , alter verbis jus
tuetur , injuria nomen validioris est. *Postulare au-
tem ab ullò Immediatò , ut jus agnoscat cujusquam,
quò ipse statu Immedietatis exuatur , sicut non est Ger-
manici moris , ita à libertatis Germanicæ rationibus plu-
rimum dissidet.* Et res ipsa loquitur , præsentem rui-
nam

nam Gravatos in oculis habuisse , si in Territoriò suò paulò post non haberent, quàm eos subditos , in quos Palatinus , Mancipatus exemplò & more deploratis, incumbere pergeret. Quàm porrò nulla juris obstacula suis desiderijs adversari meritò crediderint, postea noscetur. Facta verò nullò jure nixa ut impugnarent , non tantum per omnia jura mundi sibi licere, sed per reverentiam legum Publicarum, quâ Statuum quilibet juris statusque sui conservationem non sibi modò sed Imperio debet, præcipi, satis animadvertebant.

His Augustissimus *Imperator* ultrò citròque auditis, ut ad Comitìa redeamus, *de Consiliò Ordinum Commissarios decrevit*, qui de utriusque partis causâ querelisque & Responsionibus plenius informati, vel amicabilem compositionem tentarent, vel, eâ non succedente, ad disceptationem & definitionem juridicam negotium præpararent. Quâ re partibus significatâ, & inhibitione de non amplius turbando & offendendo interpositâ, nominati sunt *Commissarij* Elector Trevirensis, Archiepiscopus Salisburgensis, Ernestus Dux Saxoniae, Landgravius Hassiae Darmstadinus: qui, cognitâ causâ, si compositio nequiret impetrari, provisionali remediò usque ad pleniorè definitionem partibus consulerent, omniaque ad Cæsarem referrent.

Profecti Spiram Commissarij, querelas Gravatorum comparentium audiverunt. Ut autem Serenissimus Elector

lector Palatinus adesset, nequè Divi Cæsaris FERDINANDI,
nequè Commissariorum iteratæ sæpius admonitiones &
petitiones efficere potuerunt; quamvis clementissimè Cæsar
testaretur, non id agi, ut jura Ascriptitiorum & Bastardo-
rum, quæ sibi vindicabat, adimerentur, aut via judicialis
disquisitionis imposterum præcluderetur; sed non aliò
pertinere Commissariorum mandata, quàm ut Novatio-
nes & attentata, si modò insimulatò probata essent, ma-
joribus malis prævertendis usquè ad exitum controver-
siæ omitterentur; aut Provisorium intereà, ut dictum
est, Remedium adhiberetur. Cumquè auctoritatem Com-
missionis quibusdam oppositis *Exceptionibus* defugeret, in 22. Jan
Aulâ Cæsareâ, præviâ causæ cognitione, *denuò stabilita* & 1655.
Electori Palatino commendata est. Sed ille perrexit, com-
missionem, quasi sub- & obreptitie impetratam, nequè
unanimes Ordinum sententiâ comprobata, incusare: ne-
què sibi in jure antiquo & possessione per conventionem
Pacis recuperatâ Inhibitionis impedimentum opponi de-
bere, jactavit.

Repudiata ad hunc modum Cæsareâ auctoritate, &
inhibitione, quæ iterata erat, *nihil de pristina consuetudine*
opprimendi Gravatos remissum est. Qui cumulari mala
malis, & in suum interitum festinari, cernentes, *denuò*
Cæsari LEOPOLDO Augusto supplicârunt, ut rejectis 1661.
semel per Decretum Cæsareum Palatinis *Exceptionibus*
declinatorijs, faltem provisorie & in possessoriò momen-

tancō, reservatā utrique parti in ordinariō possessorio & petitorio disceptatione juridicā, per sententiam Elector Palatinus juberetur abstinere juribus Gravatorum Statuum Territorialibus, nequē Mancipatūs prætectu de Ascriptitijs in eorum ditione habitantibus exigeret & usurparet homagium, lustrationem, sequelam, collectas, religionem, jurisdictionem, tutorum dationem, inventarij confectionem, &c: sed paucis illis nummis & gallinis, in Palatinatu ex propriis hominibus recipi solitis, contentus esset: restitutis in integrum, quæ post inhibitionem priorem Cæsaream in Gravatos attentata erant; & emissā novā ac severā inhibitione; tum Protectoriō Imperiali Gravatis adversus ultiores injurias concessō, & certis Executoribus Protectorij constitutis.

Sed *immotum* adversus hæc fixumque Palatino fuit, Cæsaris Aulæquē & Imperialis Consilij auctoritatem detrectare. Accesserunt intereā novæ & plures offensiones, auctōque querentium numerō, cum optimi Maximi Cæsaris in jure-oppressis-dicendō & conservandā Statuum superioritate officium, pertinaciā alterius partis interverti sibi deprehenderent, de Societate tuendi adversus vim juris sui ineundā, ultimas & necessarias cogitationes susceperunt. Sunt in hoc numerō Elector Moguntinus nomine Episcopatum Würceburgensis & Wormatiensis, Trevirensis & Coloniensis Electores ex causā Feudorum & Vasallorum suorum, Spirensis & Ar-

Argentoratensis Episcopi, cum Domò *Lotharingicâ*, respectivè suò & Vasallorum suorum nomine, *Rhingravij*, & *Immediata Imperij Nobilitas*.

Hi de Mancipatu *Wildfangiorum* seu Ascriptitiorum conductu, & aliis violentiis turbativis à Palatinò indefinenter illatis, apud *aures Cesareas* gravissimè conquesti, scriptò etiam *necessitatem Defensionis* sibi impositam, & exemplò aliorum Palatinis turbationibus obviam euntium susceptam, ad sua recuperanda, ad vim ulteriorem injustam justà vi depellendam, ad offensiones & injurias coërcendas, ad subditos & districtus suos à ruinà & exitiò muniendos, demonstrarunt. Ad ipsum quoque Electorem *Palatinum* missæ sunt communi nomine *Literæ*, consilium necessariæ, post neglectas & repulsas omnes querelas, *Defensionis* significantes; & finiri injurias hætenus sub prætextu Mancipatus & aliis modis in Gravatorum Ditione exercitas, reparari damna ac præjudicia, restitui interceptas per vim terras, jura, homines: imposterum autem tam iniquà agendi cum vicinis consuetudine abstineri, postulantes. Quæ significatio eò pertinebat, ut, si vel nunc juris & æqui aliquam rationem habere Palatinus in animum induceret, armis ad tutelam justissimè sumptis non esset agendum, vitatis, quæ comitari solent, incommodis: quorum culpam à se in partem adversam, justa negantem, DEI, Im-

28. Dec
bris 16

17. Ma
1655.

Imperatoris & Imperij fide appellatâ, Gravati & defen-
sionis societate juncti Status referebant.

5. M. ji
665. ✓ At Elector *Palatinus* retentô per aliquot dies, qui
litteras obtulerat, cum cavillaretur, tantum esse confor-
tij hujus numerum, ut ne nosceret quidem omnes, si-
gillô Cancellariæ suæ impressam chartam remisit, quâ
crimina allatis literis nunquam probanda & commina-
tiones Paci & Legibus Imperij adversas sibi intentari,
responsuro singulatim, spatiô ad deliberandum sumptô
& communicatione cum alijs factâ, reservatis cunctis
juris remedijs, testabatur. Postea publicè emisit Declara-
tionem Literis oppositam, & se quoque tuendo juri,
quod laudabatur, armis arma opponere debere, profes-
sus est: Ipsas autem Gravatorum Literas Sacræ Cæsa-
reæ Majestati & sibi inscriptas *Notatis* quibusdam e-
ludere aggressus est: quibus abundè à Gravatis re-
sponsum.

Interea Augustissimus CÆSAR *providus commu-
nis tranquillitatis custos* & Patronus, Electorem *Palati-
num*, ut Imperio & suis provincijs imminencia incom-
moda averteret, ex officiô per litteras *commonefecit*; Ut-
que istas traderet, & amplius suâ cohortatione à Læsi-
onibus hætenus incusatis eum deduceret, ne Gravatis vel
auxilium tandem denegari, vel justa & necessaria defen-
sio inhiberi non posset, Serenissimum *Marchionem*
Wilhelmum Badensem requisivit: factâ spe, controver-
siarum

fiarum vel compositione vel iudicio finiendarum, si modo remedia unica, vel interpositio Cæsarea vel consilio Statuum in Comitibus probata Commissio, tantoperè hactenus repudiata, locum tandem invenirent. In quo subindè non parum, sed citra successum, laboratur.

Cœterum, hanc Consiliorum & armorum conjun- Obje
ctionem frustra in invidiam adducere, & pro merâ vi ac
Invasione, Constitutionibus Imperij, Instrumento Pacis,
alijsquè Legibus vetitâ criminari quispiam audeat. Non
potest series factorum inverti, aut infecta fieri. Solut.
Nequè
ullus in Imperio reperietur, qui dubitandum sibi crede-
re debeat, *quis viam juris præterire & factis grassari
ceperit.* Qui tot annos, tot precibus, flagitationibus,
demonstrationibus de vi Palatinâ queruntur apud ipsum
Electorem Palatinum, apud Cæsarem, apud Comitibus; qui
ad juridicum rei examen & Commissionem promptè ac-
currunt; qui nihil non tentant ad exuendam sine vi vim
alienam; qui ab omnibus & remedijs & hominibus de-
ferti, tandem se ac jura sua eâ ratione tueri instituunt,
quam natura & ratio & jus gentium semper commen-
davit: illis nemo impingere queat hanc dicam, quod ju-
ris & disceptationis insuper habitò respectu vim faciant.
Cum præsertim *cuius Imperij Statui conservatio Imme-
diatæ conditionis suæ, & sine quâ illa stare nequit, Supe-
rioritatis Territorialis, non licita modo, sed præcepta, &
ex Imperij contextu necessaria sit.*

Multò minus conjunctio & societas vel novi vel iniqui quicquam habere potest. Fœdera inter se & cum Exteris suæ salutis causâ inire posse, inter jura Statuum haud postremum est. nec Imperatori & Imperio quicquam hic præjudicatur, sed utriusquæ commodo & auctoritati, quam altera pars aspernata est, studetur. Quomodo possint autem excusari, qui jus prætensum armis adversus recusantes aliâque vi in Imperij oculis pertendere non desinunt, eamquæ vim amolientes falsò fractæ Pacis publicæ crimine insimulant: illis videndum erit, an pœnas sanctione tali expressas & in se provocatas effugere queant. Jura territorialia ex æquò Statibus, quæ Status sunt, competere, & adversus quamcunque vim ullius ConStatus, universâ Legum Imperij consensione & congruentiâ permuniti, adeò notum & certum est, ut nihil aliud, quàm causæ noxiam absurdam & responsione indignam malignitatem prodant, qui de Episcoporum Regalibus & Territorialibus juribus, tam turpiter detortis testimonijs, argutantur.

.II. Notat:
Inform. &
lar.
Lit. y. Not.
Literas
aratorum.
tic. 17. §. 7.

Sicuti etiam sua vineta cædunt Palatini, cum *Instrumentum Pacis* contra confociatos Status laudant. Ut jure experiatur quisquæ, nequæ jus suum vi vel armis prosequatur, præcipitur. Ergò, si quod jus stare videretur à parte Palatinâ, non debuit adversus contradicentes & disceptationem juris offerentes armatis invasionibus, captivitatibus, alijsque vexationibus exigi. Fecerunt Gravat,

vati, quod ibidem faciendum decernitur: *Læsi ledentem à viâ facti dehortati sunt, causâ ipsâ vel amicabile compositioni vel juris disceptationi submissâ.* Cumquæ tantâ patientiâ, tot annorum spatio, id facere perseveraverint, adversariô semper eludente & detrectante viam Legibus publicis demonstratam, meritò debuit ipsis prodesse, quod sequitur: *Veruntamen si neutrô horum modorum intra spatium trium annorum terminetur controversia, teneantur omnes & singuli hujus transactionis consortes, junctis cum parte lesâ consilijs viribusquæ arma sumere, ad repellendam injuriam, à passô moniti, quod nec amicitia nec juris via locum invenerit.* §.6.

Fura Statuum Gravatorum Territorialia & Regalia certa sunt & minime controversa: quæ illis Instrumento Pacis, & generatim tanquam Statibus, & specialiter in argumentis singularibus confirmantur. Violat pacem, qui ista violat obtentu juris incerti, & proprio ausu ac interpretatione domesticâ extensi: nec defensio armata adversus violatorem pertinacem nullique juri se submittentem interdicitur, sed suo ordine & loco, quo natura & omnia jura mundi constituerunt, reservatur & relinquatur.

Longè inanior etiam est *Possessionis titulus* huic Defensionis obversus. Invasio violenta non allegari potest titulô possessionis: aliàs nunquam & nusquam daretur jus defensionis: Invasor enim & violator semper dice-

ret, se possidere. Sed mala fides possidentis postea amplius noscitabitur. Non plus vel roboris vel speciei habet ad impediendam Defensionem, quando quis alienorum jurium invasionem cumulando & perpetuando, diceret læso: voca me in jus, respondebo tibi; & interim erepta tibi pro meis possidebo. Abruptò enim semel juris commerciò, & subnatà se ac sua tutandi necessitate, non dissolvitur iniquitas lædentium affectatis & structis æternarum litium moris, sed distringitur.

Tota autem *consociationis* hujus *forma* ita ordinata est, *ut nihil* quicquam *de Palatinæ Domus* aut *Electo-
ratus juribus*, rebus, personis *appetatur*, sed sum-
mò studiò intra modum recuperandi ablata, & tur-
bata restituendi, neglectis, ut res ipsa hætenus docet,
omnibus nocendi & invadendi occasionibus, militia con-
tineatur. Quod si *nemo vertit vitio singulis*, qui *vim
Palatinam* mitius viciniae imminentem aut intentatam
vi præsentaneâ depulerunt (cujus rei notissima sunt ex-
empla) cur reprehendantur, qui in communi causâ, ad
gravio-rem vim arcendam, communia conferunt consilia
& subsidia? Nam quod de levius graviusque Læsis aut
majora minorave commoda aut incommoda in hac cau-
sâ habentibus, ut & de quibusdam Nobilibus ignaris vel
inconsultis objici, antea dictum est, suâ fragilitate ultrò
corrui-
t. In communi periculo suam quisque habet for-
tunam: & intelligere exemplum fas est ex longinquo,
nedum

nedum ex propinquo: consensum autem viritim potius, quàm curiatim & collegiatim exigì, nec mos nec ratio jubet. Palatinam certè de singulis inquisitionem præsumptione metus illati suspectam qui probare queat, non facile repereris.

In Eminentissimum & Serenissimum Electorem *Moguntinum* pleraq; dirigitur virulentia, quasi is pacto anni 1653. & *Wormatiensibus conventionibus* alijs impediretur suum his partibus nomen commodare. Id quod multis modis à Veritate abludit. Continetur quidem pactò 1653, ne Elector Moguntinus in posterum causam cum Gravatis communem faciat: Initumq; est illud pactum nullo ex debito (nam à parte Moguntinà prætensum illud Jus Mancipatus & priorum hominum semper repudiabatur, ut ex ipsà Conventionis Formulâ apparet) sed amicitiae vicinalis causâ, non sine gravi & benevolâ adhortatione additâ, ut Palatinus cum reliquis quoq; pacisceretur & amicabiliter transigeret, etiam remissuris forte aliquid de suo jure: ita honori & conscientiae rectius consultum fore. nequè dissimulabatur, quid metuendum esset, si aliter fieret. Sed *Episcopatus Wormatiensis* plures post annos ad Electorem Moguntinum delatus est: nequè nunc res in eo statu erant, quò tempore pactionis fuerant.

Nam de *Würceburgensis Episcopatus* juribus nihil in transactionem est deductum. Et spes suberat even-

tui planè contraria, fore, ut Elector Palatinus injurijs & oppressionibus vicinorum finem faceret, non autem, ut eas usquè ad internecina odia augeret. Postea autem anno 1662. literis scriptis *Palatinum amicè monuit Elector Moguntinus*, ut à novis & violentis attentatis & vexationibus, quibus subditos Würceburgenses afflixisset, desisteret. Sed *cum pergeret ille* turbare & invadere aliena, imò subditos Würceburgenses Muckenlochij solvere juramentò subjectionis, & à præstandâ Domino hereditario fide ac obedientiâ deducere novò & inauditò exemplò conaretur, impositis etiam assisijs, quibus proprios subditos oneraverat; *denuò protestatione solennissimè interpositâ*, & reservatis remedijs juris ac defensionis, emendari illas læsiones per literas *postulavit Moguntinus* Elector, tamquam Episcopus Würceburgensis. Ut mirum prorsus sit, quod obvertitur tempus pacti, quò jam Episcopatum illum tenuerit Elector Moguntinus.

Quomodo possunt porrò ad Transactionem provocare, qui eam hætenus tot modis obliquè & directò violarunt? sicut nec *Wormatiensia pacta* sive Reversales super pignore de Anno 1387. illi parti debent prodesse, quæ Instrumentum pignoris, cui pacta illa, si ita vocare liberet, verbatim inserta sunt, *diffitetur*: quæquè ita se gessit, ut omni Transactionum & compositionum more, aliundè non hinc arcessendo, intercidente, *Processu Mandatorum opus* esset; hisquè ipsis spretis, pactorum nomen cavil-

cavillatoriô effugiô in ore habens, factis vim intentans, nulli judici aut judicio se submitteret. Apparebit autem suô locô magnitudo & multitudo Gravaminum, quoad singulos, atque extenuationis Palatinæ schema obruet ac abolebit.

Veniendum enim nunc est ad illud *Privilegium Palatinum*,cujus in possessione & exercitio à multis seculis Electores Palatinos fuisse,gloriosè juris & facti titulum extollendo, ingeminant. Miscetur quidem artificiosè hæc disputatio, ut modò plenô jure & literâ Privilegij niti,modò ad facta possessoria,& exercitium præscriptione roborandum se referre velle, Palatini videantur. Verùm hîc aliqua *de ortu & tempore Privilegij*, *de ejus exhibitione, sensu, interpretatione* (tum necessariâ tum commentitiâ) *de effectu* denique & *virtute ejus*, præmittenda sunt: ut deinde ad liquidum perducatur,quid veri falsivè habeat laudata totiens observantia & praxis, indeque repetita in Imperio & Legibus Imperij auctoritas.

De multis speculis loquentes nemo tulerit. Licet enim in *Diplomate MAXIMILIANI Primi mentio* fiat *anteriorum temporum*, *indefinita* tamen est: *nequè ullum antiquius aut originale Diploma*, ex quô de initijs certius aliquid cognoscatur,produci;aut de usu & exercitio ante Maximiliani tempora,historicâ fide quicquam speciale doceri potest. Inde ergò nulla interpretationis subsidia licebit arcessere. Sicuti nec ex proximè infecutis CA-
ROLI

ROLI Quinti temporibus primordialibus. Ut primum autem adolescente Caroli Imperio exerceri cœpit aut prætendi exercitium hujus Privilegij, de sensu ejus dubitatum est. diligenter hoc notare convenit: *ex quò tempore extat aliqua specialior de conatu exercendi hujus Privilegij memoria, ex eò controversia de sensu observatur; quem alium volebant esse usurpantes, alium contradicentes.* Deducit hæc res ad *interpretem* verum, authenticum, perpetuum. CÆSAR is fuit & esse debuit, & adhuc est & esse debet, si privilegium hîc adest. Non enim magis hoc ei adimi, quàm ipsa potestas concedendi Privilegij interverti potest. Quod clarius erit postea. Interea & naturales & Legales de interpretatione faciendâ regulæ non sunt silentiò prætermittendæ.

Quando ergò dicitur in Privilegio, *ut Elector Palatinus ipsiusquè heredes Electores Bastardos & alias peregrinas personas, quæ non habent persequentem dominum, ut Wildfangios seu ascriptitios, qui in eorum Principatu ac provincijs, & adjacentibus Ecclesiasticis & secularibus dominijs, oppidis, Pagis & ditionibus nati fuerint, aut domicilium inibi ceperint, in urbibus & agris proprios homines suscipere & constituere possint; & eorum Bastardorum, si absquè heredibus & testamentò legitimis decesserint, item aliarum personarum peregrinarum, heredem non habentium aut relinquentium bona fixa & moventia, debita, pignora & cetera, quæ juxta jura scripta communia*

in Cameram Cæsaream inferri deberent, ad manus suas recipiant, utantur, fruantur ut suis, citra Imperatoris aut cujusquam impedimentum.

CONSIDERANDUM est primò, quod privilegium hoc de bonis vacantibus seu hereditate bonorum vacantium agat. Quare & MAXIMILIANUS I. & CAROLUS V. summam totum Privilegij argumentum exprimunt, *Bastardorum & Ascriptitiorum Wildfangiorum hereditates, Bastards-und Wildfangs-Fälle und Erbschaften.* Quæ consideratio ut excludit variorum jurium aliorum in Bastardos & Ascriptitios prætensionem, ita consilium & scopum legislatoris primarium ostendit.

Considerandum est secundò: Imperatorem id largitum esse hac concessione, quod Fisco suo debebatur: *bona autem vacantia Bastardorum & Peregrinorum, prætensio significatu sic dictorum, tempore Maximiliani & insequentium Imperatorum*, absque omni exceptione, neque attentò jure tertij, *Cæsareum ad fiscum pertinuisse*, probari nullò modò potest. imò de contrariò constat. Non aliter certe, quàm ipse habuit, potuit alij jus concedere.

Considerandum tertio est, quod priorum hominum & *Wildfangiorum* mentio fiat non dispositivè & impositis quasi Mancipatus & ascriptitiæ conditionis in-

definitis oneribus, sed discretivè, ut hac notâ ab illis, qui certos dominos habent, dignoscerentur.

Considerandum *quartò* est, peregrinos, qui non habent persequentem dominum (quæ Periphrasis *Wildfangiorum* est) non posse aut debere de illis intelligi, qui mutandi domini libertate gaudentes, in *Territoriò non-Palatinò* confederunt, subjectionemque Domino *Territorij* professi sunt. Nam hi habent dominum: Cujus jurisdictio eos semper & ubiquè complectitur & insequitur. Quin etiam Status Imperij jam ante Privilegium *MAXIMILIANI* habuerint plenissimum jus recipiendi cives etiam peregrinos, quod eis interverti tali Privilegiò non potuerit, sufficientissimè demonstrari potest. Sicut & illud, quod ad vicinorum Territoria & dominia talis descriptio accommodari nequeat.

Considerandum est *quintò*, *Wildfangiorum* descriptionem in Privilegio esse concisam; & propterea ex antiqui temporis sensu styloquè, inprimis verò ex actis postea ultro citroquè celebratis, explanandam. Inde autem cognoscetur, non alium esse aut dici posse *Wildfangium*, quam qui in Imperium Romanum venit, ex locis ab Imperio disjunctis; aut qui ex tali nascitur. Ex unâ enim Imperij ditione in aliam venire, non inducit peregrinitatis characterem *Wildfangijs* proprium. Qui enim de uno Imperij loco in alium migrat, potest quidem ex consuetudine nonnullorum locorum proprietatis quadam

dam notâ signari, Wildfangius autem fieri non potest. Tales enim semper habere Dominum persequentem intelliguntur; quod de Wildfangijs dici nequit. *Non habere Dominum persequentem hi dicuntur*, qui nimirum non habent, qui in alienâ Republicâ & Imperiô possit prætere jus illius persecutionis, quæ membris ejusdem Reipublicæ jure publicô convenire solet. Placuit enim Gentibus, eam persequendi facultatem remittere & restringere; si-ve mutuô dissimulare: interdum etiam in facinorosis, nisi peculiaris ratio obstaret: quorû tamen alia & aliunde explicanda est, quantum ad persecutionem, conditio.

Considerandum *sextò* est, Palatinum Electorem neminem posse *proprium* facere hominem, ex prætensô Privilegiô, nisi quem ante suscepit *Wildfangium*. Est ergò Mancipatus Privilegij longè diversus à Mancipatu in Germaniâ alicubi consuetudine introductô. Hic enim tantum dicitur de Mancipatu illis accommodandô, qui peregrinitatis Wildfangicæ caractere insigniti sunt.

Quare considerandum est *septimò* perpetuum Palatinum sophisma, quô proprios homines cum Wildfangijs confundi videmus; & tam hos quam illos malè & præter communem rationem ac consuetudinem describi.

Considerandum etiam *octavò* est, quod suscipiendi facultas tribuatur Palatino, non susceptos eripiendi. Ut autem suscipi possint, venire debent ad vicinas ditiones

aut ex vicinis ditionibus, eò modo, quo vicinorum jura non lædantur.

Considerandum nonò est, quod vicini & adjacentes Domini nullò v. utulò adstringuntur ad suscipiendos aut tolerandos in sua ditione Palatinos Ascriptitios. id quod ex consiliarijs Palatinis aliqui agnovisse & explicasse feruntur. Si autem non necesse est vicinis, suscipere Palatinos Ascriptitios aut fovere, nequè necesse erit pati, ut in vicina ditione, de alienis subditis suos augeat proprios homines.

Considerandum decimò est, quod omnis cujuscunque privilegij sensus sit vitiosus, qui pugnat cum jure tertij. *Cesareorum Privilegiorum perpetua* hæc est clausula, vel addita (ut infinita Exempla testantur) vel ex naturâ rei subintelligenda; quod fiat omni cujuscunque jure salvo. Atquè hinc etiam altera cautio nemini ignorata aut negata: Privilegia strictè interpretanda, nequè in amplitudinem diffundenda, si præsertim Tertij interfit, cujus jus si lædatur, Exceptio sub-& obreptionis fundata haberi solet. Quæ communi juri consentanea, fortius exaudiri debent in jure Statuum Imperij nostri; cujus diminutio utilitatem publicam lædere & pro infecta esse creditur. Cum talis vel potestas vel voluntas Imperatori nunquam tribuatur aut tribui possit. Fatentibus ipsis Imperatoribus non tantum in clausulâ privilegiorum supradictâ, sed etiam in alterâ itidem perusitatâ, qua dicunt se

se confirmare, quæ ex jure & æquitate confirmare, renovare, stabilire possint.

Licebit undecimò ejus temporis consuetudinem considerare, ubi nihil tam singulare in hereditate Bastardorum & Wildfangiorum quærebatur, quod cæteris omnibus juribus & Statibus præjudicare deberet. Quare etiam CAROLUS V. Imperator, cum Electori Palatino dictatæ Aureæ Bullæ sua jura post Electionem confirmaret, & nominatim pleraquæ recenseret, nihil de his addidit: cum tamen, prætensio sensu, ut eximium ac singulare vel inter prima poni debuisset. Et MAXIMILIANUS ipse Primus privilegium simile de Bastardorum & Ascriptiorum hereditate eodem annò eadem formulâ duobus penè mensibus ante dederat Johanni Comiti de Wide & successoribus heredibus; renovatum à CAROLO V. Wormatiæ 3. Maji 1521: omnia, ut modò dictum est, sunt eadem: nisi quod vicinarum terrarum mentio nulla fit, sed terrarum Comitum. Unde de interpretationis superioris ratione non fragilem conjecturam petere licebit. De Bastardorum bonis confiscandis eodem formularum genere extat Diploma 8. Aprilis 1521. Constantiensibus datum.

Est & duodecimò considerandum ingens discrimen propriorum hominum illis temporibus usitatum: quorum qui adstrictiore vinculo ligabantur & excellentiore significato proprii erant, illis ne licebat quidem in alie-

nam jurisdictionem protectionemve recipi, & receptio
citra consensum domini corporis facta pro nullâ habe-
batur: sicut cognoscere licet ex privilegio *Comiti Phi-*
lippo de Hanau & heredibus datô ac confirmatô à FRI-
DERICO Tertio, MAXIMILIANO Primo & CAROLO
Quinto. *Lenior erat nexus & dicis causâ signatus in*
ijs, qui in alienô Territoriô consistebant, & Territorij domi-
no subditi, muneribus realibus & personalibus obliga-
bantur; Cui autem proprietate corporis tenebantur, ejus
nullam agnoscebant jurisdictionem: namquè de jure
communi & consuetudine Germaniæ notoriâ certissimum
est, proprietatem corporis nihil commune habere cum ju-
risdictione: Atque de hoc postremô genere Palatinos a-
scriptitios fuisse, clarum est.

Tertiadecima consideratio eò pertinet, ut recorde-
mur, Adjacentibus & vicinis, quorum fit mentio, nec
Palatinô Privilegiô adimi priora ipsis concessa, quæ ante
tetigimus, & præsertim super ipsis Wildfangijs privile-
gia, nec omninò præjudicari potuisse: cum primi, remotio-
ris seu pristini non translati, & secundi seu posterioris
dominii temperamentum quæri talibus privilegijs, satis
appareat. Sicut privilegium aberrantis & amissi pecoris
vindicandi, & naufragij ad terram appulsi colligendi, non
illuc spectat, ut, qui reperit & assumsit, à privilegiatô spo-
lietur, sed ne privilegiatus, postquam acquisivit, in infini-
tum respondere de titulô teneatur.

Qui.

Quibus & similibus, ut oportet, consideratis, planum erit, Palatinas Palatini Privilegij interpretationes meritò vitiosas æstimari, vel quia novæ, vel quia verbis Privilegij non fundatæ, vel quia contra naturam Privilegiorum, contra propositum legislatoris, contra usum ac disciplinam Imperij, contra salutem publicam & leges & naturalem æquitatem institutæ sunt.

Quando enim (ut *sub uno conspectu totam injuriarum seriem constituamus*) incipiunt argumentari: illa in loca Wormatiensis, Spirensis aut aliorum Græuatorum Territorij, venit aliquis ex aliâ vicinâ ditione, aut in unâ eademquæ ditione de locò ad locum propinquum migravit, Ergò est Palatinus Wildfangius & homo proprius: statim sequitur longa coaceratio: ergò in alienò Territoriò recipiendus & tolerandus est; ergò in alieno Territorio conditione Palatini subditi habendus; ergò non censu modo corporis, sed tributo & muneribus onerandus; ergò ut Palatino magis, nec nisi ex hujus nutu Domino Territorij obsequatur, adigendus; ergò judicandus, puniendus, & adversus Dominum Territorij concitandus ac defendendus: ergò Territorialis Iurisdictio ruat, dummodò stabiliatur Mancipatus Palatinus; Ergò Status vicini enerventur, spolientur, deficient, dummodò invalescat, & his spolijs saginetur dominatus novus, qui ascriptitios habet in fronte, servos absolutos in fundò.

Tam fecundâ concatenatione consequentiarum paulò

lo post augebitur subditis Palatinatus, quibus bello exci-
derat: & vicinos Pax exuet robore, quò belli clades farci-
verant & expleverant. Nihil horù ex Privilegiò: quod nec
describit ita Wildfangios seu Adscriptitios ac proprios,
nec ullò talium onerum gravat; quin imò vivorum liber-
tati favet, mortuos imagine & specie quadam servitutis
notat. Nullus ergò in totà causà Palatinà Privilegij, nul-
lus juris titulus: omnia contra Privilegium hoc & cun-
cta vicinorum privilegia; omnia contra jus Imperij ac
Statuum, contra æquum & bonum geruntur.

Juris tamen vocabulò non abstinetur, sed diversis ap-
pellationibus, *Ius vicariatus Imperij* (quod disceptan-
dum nunc relinquitur allegantibus, ad quem pertineat)
& *El. Etoratus*, Antiqua consuetudo, Observantia depræ-
dicatur. Cujus rei, cum in Privilegio nullum funda-
mentum extet, subsidium à Possessione & observantia, mi-
rum quàm methodo, repetitur. Cum autem possessor ve-
rus dici nequeat, qui ab initio Possessionis suæ patitur con-
troversiam; nec possessio ab initio violenta ac vitiosa jus
ad præscribendum tribuat, igitur *malæ fidei* manifesta
est causa Palatina: sive spectemus *Acta Imperij publica*,
sive domesticas Palatinas confessiones, consultationes, a-
ctiones. Hæc enim omnia rem totam tam reddent evi-
dentem, ut ad Solis radios cæcutire putandus sit, qui de-
siderandi quicquam aut dubitandi ullum prætextum su-
peresse crediderit.

Cum

Cum Episcopus Spirensis superiore seculó turbatus
esset in suá Jurisdictione Territoriali, dum contra eum
subditi defendebantur obtentu juris Mancipatus, quod
defensor affectaret. CAROLUS V. Imperator constitu-
tione publicá per modum privilegij *sanxit: ne prætenu* 7. Ma
Mancipatus aut alterius necessitudinis aut protectionis 1544
subditos aut incolas Spirenses quisquam recipere & tueri
auderet.

In Camerá autem Imperiali nunquam attendi con-
suevisse Palatinum Privilegium, & facta Palatina tali
schemate præscripta damnata fuisse, ex actis & scriptori-
bus Cameralium decisionum notissimum est.

Ex actis anni 1564. cum Cellarius & Scultetus Hem- 1564
spacensis, ditionis Wormatiensis, quendam, qui sine veniá
& concessu, præter consuetudinem Sultzbachij larem fi-
gere ceperat, submovere & expellere voluissent; & Gruem
intra limitem Hemspacensem captam Scribæ Provincia-
li Heidelbergensi petenti mittere noluissent; Pala-
tini Hemspachium vi turbulentá ingressi, Cellarium ca-
ptum, ut centum florenos stipulatá manu promitteret, coë-
gerunt: inde Sultzbachium provecti, multitudini convo-
cata, Wormatiensi Jurisdictioni subjectæ, ut communis
juris participem haberent illum, qui proprio ausu illuc
venerat, præcipere conati sunt. Igitur injunctum est
Mandatô Camera: solveretur Cellarius extortá vi pro-
missione. Excipiente Palatinó, quasi Cellarius, illum Pa-
F lati-

latinô Mancipatui obnoxium, de quo contendebatur, ex domo in Territoriô Palatinô sitâ abducendo, deliquisset, *replicatum est*: illarum domuum, licet intra limitem Weinheimij sitarum, habitatores Wormatienses subditos, homagiô obstrictos, & Sulzbacensi ditioni contributos, receptione ibi impetrandâ opus habere: quæ cum meritô negata esset ei, quem Palatinus nexu Mancipatus noluerat solvere, nihil iniqui habere poenam, sine invasione ulla adversus se ingerentem exercitam. Abductô interea in custodiam Heidelbergensem Cellariô, *Paritorie decreta obeditum est*. Exhibitis deindè illinc *Causalibus*, hinc *defensionalibus* articulis, cum utrinquè responsum, commissiones ad testes audiendos impetratæ, etiam rotulus Examinis à parte Wormatiensi productus esset, *Palatinus post petitam tertiam dilationem probandi hæsi, suasquè prætensiones monstrosas prosequi*, spem vincendi omnem abjiciens, planè destitit.

Anno 1578. cum peregrinus quidam Zornheimij in ditione Moguntinâ non receptus, postea, instigantibus Palatinis, *tanquam Ascriptitium Palatinum se obtrudere volens*, carcere esset mulctatus, *Palatini invicem Moguntinum quempiam hominem proprium intercipiunt, & in custodiam condunt*. Qui *mandatô Camerae absquè ulla exceptione Palatini statim liberatur*: nullis intra terminum præfixum insecutis quoad jus prætensum *Causalibus*.

Anno

Anno 1585. *Mommenhemij* duodecim proprij *Palatini*, cum *Præfecto* suo, eidem conditioni obnoxio, *adversus Nobiles Dominos istius pagi territoriales rebellârunt*. Cumquē *Curia Dalbergia villicus*, *Judicii Scabinus* Magistratui potius suo & *Judicio Pageni* parendum, quàm *feditiosorum partes amplectendas* statuisset, illi rebelles impetu in villam seu curiam *Dalbergiam* factō, *Villicum captivum* *Alzeyam* abduxerunt. Tum injungitur *Mandatō Camerae*: *Villicum dimittendum*. *Excepit Palatinus Elector*: *sibi Mommenhemij competere Superioritatem territorialem, Jurisdictionem, homagium, conductum, vectigalia, solutionem avenæ, homines proprios vigore privilegij Wildfangiorum, cum juribus singularibus in eos, in specie jus capturæ in domicilijs propriorum, Villicum esse Mancipatui Palatino obnoxium, ideoquē cū Alzeyam vocatus non compareret, meritō in vincula datum, sed dimissum*. Quibus non obstantibus, *Paritoria*, & cum tempore præfinitō non doceretur de paritione, altera *Paritoria* decreta est. Post *Paritionem*, cum in puncto *Citationis* *Elector Palatinus* anno 1587. *Exceptiones* suas articulatas locō *Causalium* repetijisset, anno tamen 1590. in hac ipsâ causâ, ubi privilegium suum *intentiùs allegavit*, desperatione adductus *instrumentum renuntiatiæ litis* obtulit. Et cum deinde *Palatinus Superioritatem Mommenhemij affectare iterum tentaret* anno 1591: ausus *Scultetum, judices, præconem mutare, & hunc*

Alzeyam captivum abducere: is tamen Mandatò Came-
ræ, cui mox paritum est, liberatur

Anno 1586. cum Officiales *Palatini* bis impetu factò
Zornheimium in territoriò *Moguntino* situm adorti, pri-
mâ vice unum, alterâ duos *Moguntinos* proprios homi-
nes *Palatino* se mancipare, ut exigebatur, nolentes, *Alzey-*
am abduxissent in vincula, ibiquè alterum, ut conditioni
annueret, censumquè corporis & tributum promitteret
compulsum, persolutis impensis dimisissent, alterum reti-
nuissent; *Mandatum* de restituendò & relaxandò in Ca-
merâ Imperiali ab Electore *Moguntinò* extractum est.
Et cum *Palatinus* in terminò reproductionis de paritione
non doceret, nequè tamen, quod excipiendo obtenderet,
haberet quicquam, tantum abest, ut ad *subreptitium* su-
um jurequè nullum privilegium provocare fuisset ausus:
Paritoria contra *Palatinum* decreta, *Burggravius* *Alzey-*
ensis custodiam quidem relaxavit, & verbò obligationem
injunctam remisit, re autem ipsâ censum à proprijs ho-
minibus alijs exigi solitum statim exegit, & in posterum
exigi jussit: utròquè, ut in armis præstò essent, postea e-
vocatò. Tum *secundâ Paritoria* jussus *Palatinus*, plena-
riâ remissione exactæ obligationis Mandato satisfacere,
paruit: In punctò Citationis autem obmutuit, & præten-
sum jus intactum reliquit.

1583. Anno 1583. mortuò in Pago *Moguntino*, *Zornheimi*
propriò *Palatini* homine, *Sculdetus* *Moguntinus* inventa-
rium

riam fieri iussit; & Palatinos idem tentantes cum impe-
divisset, de viâ publicâ abreptus Alzeyensi *custodia* tradi-
tur. *Mandatô* de liberatione edito, cum causâ crimi-
nalis exceptionis locô allegaretur, sed non probaretur, an-
no 1585. *Paritoria* emissa est; & paritione non secutâ ar-
etiores processus petiti sunt.

Anno 1609. duobus *subditis Wormaticensibus* Hem-
spachij, qui contra interdictum sui Magistratus *matrimo-
nium cum Palatinis hominibus* propriis contraxerant,
prohibetur usus bonorum universitatis communium, &
Palatinis proprijs ingressus. Tum *Cellarius* de viâ pu-
blicâ in carcerem Heidelbergensem abreptus, *Mandatô*
Camerae liberatur. Et tamen post a 1612. triginta *pe-
dites*, octo *equites Hemspachio* immittit *Palatinus*, con-
vocatæquè multitudini propositâ quinquaginta Impe-
rialium mulctâ præcipit, de non excludendis usu bono-
rum universitatis ijs, qui matrimonium cum Palatinis
proprijs contraxerant contra *Wormatiense Statutum*; de
ijsdem bonis eripiendis ei, cui Episcopus triuisset; de re-
cipiendis Palatinis proprijs. Interpositâ à *Wormatiensi*
parte protestatione, *Palatinus sex Equitibus, quinquagin-
ta peditibus alterâ vice* immissis, *Cellarium & Scultetum*
ex arce *Heidelbergam* abduxit, ibiquè detinuit, donec cau-
tionem de sistendo præstarent, & impensarum solutionem
promitterent: repetitis præceptis. Eodem modo *Landen-
bachij* actum. Restitui jubentur, refusis impensis, inter-

cepti. *Mandatô Imperialis Camerae* : quod insequitur
Paritoria. *Excepit Palatinus* : sibi tribus in Pagis com-
petere jus appellationum, priorum hominum, jus ca-
pitale, jus caduci, Bastardorum itemquè Cælibum here-
ditates, *Jus Wildfangiorum*, jus persequendi, inducendi,
educendi, sequelam, lustrationem, vectigalia, conductum,
operas, jurisdictionem criminalem, atquè ita omnem Su-
perioritatem territorialem, quam Cellarius & Scultetus
violaverint : *Wormatiensi Episcopo* nihil relinqui, nisi
collectas, mulctas, jus præcipiendi & vetandi in civilibus,
cum operarum quarundam præstatione. *Quibus non at-*
tentis, secundæ Paritoria decretæ obtemperatum est : pro-
ductisque dehinc *causalibus & Elisivis*, cum utrinque re-
sponsum esset ; *Litem Palatinus diffidentiâ adactus de-*
stituit.

Anno 1609. cum *Palatini* homines proprii in *Stein-*
bockenheim / *Domino suo territoriali Rhingravio* anga-
rias & operarum præstationes denegarent, & propterea
pignorum captione multarentur, *Palatini* per vim ingres-
si *Steinbockenhemium*, *Sculteto inferiori* pignora capta
eripiunt, pignoris restituunt ; adempto insuper ipsi
Sculteto Equo : quem mox *Camera Imperialis* per *Man-*
datum penale restitui jussit & restitutionem fieri fecit.

Ex eadem materiâ ibidem anno 1614. cum *reluctan-*
tium coryphæus pignoratus esset, *Palatini* per vim *Sculteto*
duos equos abstulerunt & *Alzeyam* averterunt. Proprijs
autem

autem hominibus Wendelshemij & alijs Rhingravio sub-
jectis, ne Rhingravijs in posterum operas præstarent, in-
terdixerunt: *Camera* itidem per *Mandatum* subvenien-
te & *partitionis præstationem* recipiente.

Anno 1614. *Palatinus* Elector pagum *Königsbach*
an der Harth / ad *Nobiles* de *Hirschhorn* tunc temporis
pertinentem armatâ manu *invafit*, *Præfecto* què *Nobilium*
captô ac in *vinculis* detentô, *eorum subditos* & simul *pro-*
prios homines, ut *mancipatui* *Palatino* nomina darent, cen-
sum corporis solverent, & militi violento præmium com-
missæ vis publicæ pensitarent, coëgit: Sed *Camera* *Impe-*
rialis *Mandatô* *Pænali* *Gravatis* cum effectu subvenit.
Palatinus verò auctoritate judiciali à tentatâ invasione
alieni juris repulsus & *petitor ex imaginario possessore ef-*
fectus, in *punctô* *Citationis* ultra exhibitionem *Causalium*
nihil (*quod tamen ipsi incumbibat*) egit, sed ex diffiden-
tiâ causæ, atque subreptionis manifestissimæ, quâ tan-
quam lubricô fulcrô unice innitebatur *Privilegium*, con-
scius, *Vadinonium* subterfugiendo deseruit.

Inprimis verò memorari hîc merebatur *Mandatum*
super Constitutione de Pignorationibus anno 1615. emissum,
cum annexo *Mandato de non offendendo sub penâ Banni*
Imperialis. Longâ ferie ibi recensentur, quæ in subditos
Moguntinos attentata, omni genere violentiarum, turban-
da alienæ jurisdictioni territoriali, & sub prætextu juris
Mancipij, quibusvis juribus invadendis: præsertim,
quod

quod *Palatinus* in proprios suos homines, *Moguntini* verò Electoris & *Ecclesiæ S. Albani* subditos *Bodenhemij* habitantes, affectaverit jus jubendi & vetandi, cognitionem in causis crediti & debiti & hereditatum, constitutionem tutorum & curatorum, jus exigendi tributum ab emigrantibus, collectarum Imperij, provincialium, & ædificando *Manhemio* destinatarum, sequelæ, operarum & angariarum, lustrationis in ipso municipio; quod aliquando illos proprios triginta amplius homines *Bodenhemio* *Alzeyam* captivos abduxerit, & ab ijs centum florenos sumptuum nomine, centum Imperiales mulctæ titulo stipulatus sit, *Judicio Moguntino* in posterum se sistere vetuerit, præfectum & subpræfectum constituerit, homagium à proprijs exegerit, validâ armatorum manibus *Bodenhemium* invaserit, carcerem effregerit, captivos ob maleficia eduxerit, aliaquæ crimine *Pacis publicæ* violatæ notanda, tantum ut nova quædam jura per vim acquireret, commiserit. *Exceptionibus Replicando depulsis*, decreta annò 1619. *Paritoria*, & postquam *Revisio* denegata esset, altera *Paritoria*, sub comminatione *Arctiorum Processuum*, injuncta est.

Ex plurimis pauca hæc attingenda fuerunt, ut partim intelligeretur, quâ prætensionum accumulatione per occasionem & prætextum *Ascriptitiorum & priorum hominum* in immensum processerit vis *Palatina*, vicinis *Statibus & Immediatis*, quanquam stylô subinde variante, cum

cum de proposito nihil mutaretur, intentata; partim observaretur *perpetua contradictio & resistentia extrajudicialiter & in judicio*, quæ possessionis allegationem non sinit uspiam fundari: imprimis etiam, ut cognosceretur, *quid summum Imperij Tribunal de Privilegio Palatino & prætensio extensoque jure senserit.*

Cum enim anno 1574. *insinuatio Privilegiorum Palatinorum*, quibus hoc etiam adjunctum fuit, in Camera
»facta esset, publicata est post sententia: Recipi, in quan- 15. Sep
»tum de jure liceret, Insinuationem, salvâ supremâ 6. Jul. 15
»Sacri Imperij Jurisdictione, salvô cujusvis interesse,
»& reservatâ perpetuò cuique facultate, exceptiones
»sibi competentes opponendi: Nec aliter, cum Insi-
nuatio iteraretur, decretum est. Ita scilicet *omnia Im-* 1616
perij jura postulant, neminis Status privilegium, ultra
quàm Constatum jura & Superioritas territorialis pati-
untur, accipi, explicari, valere. Qui sensus Camerae in-
ter tot controversias amplius etiam tum in puncto Man-
datorum tum in puncto Citationis apparuit.

Quantum enim ad Mandata, quæ totiens Gravati
Status & Immediata Imperij Membra, adversus vim Pala-
tinam, extensionem juris Mancipatus non ferentibus in-
tentatam, in Camera impetrarint, vel nihil, quod exciperet,
habuit Elector Palatinus, sed sine Exceptione statim paruit;
uti factum esse in pluribus causis, Acta docent: vel, reje-
ctis,

Etis, quas attulerat, exceptionibus, Paritoria publicatae sunt; quod in pluribus causis evenisse iterum ex Actis constat; vel si Paritorijs non acquiesceret Palatinus, ultiores Paritoria decretae sunt; Exemplò Causarum in Actis; Revisione etiam, quam aliquando, ut dictum est, petierat, denegatâ.

In puncto Citationis autem sive negotio Principali rarò negotiosus fuit Palatinus: sed vel causales, cum injungerentur, exhibere neglexit, vel, postquam attulerat, litem destituit. Ut satis intelligi queat, nequè in possessorio nequè in petitorio instructum fuisse Palatinum. Privilegij quoquè illius horribilis sæpius ne mentionem quidem fecit; aut, si excipiendo allegasset, nulla ejus ratio est habita à judice: imò ipse aliquando renuntiavit liti in causâ, quam Privilegiò suò fundaverat.

Ad extremum, remotò omni pudore & respectu justitiæ, summiquè Tribunalis reverentiâ excussâ, vis illa continua, Paci publicæ adversa, indefinenter exerceri cœpit, donec necessitas sociandæ Defensionis, fatigatâ tandem patientiâ, Gravatis imponeretur. Exemplum præbere potest Causa Fiscalis contra Electorem Palatinum & consortes, citationis ad videndum se incidisse in penas fractæ pacis publicæ, cum Mandatò Cassatoriò, Restitutoriò, & de non amplius turbandò, super Aperturâ Portarum Deydesheimij & Mancipatu sive Wildfangiatu de anno 1655. Ubi Tabellarius Camera Processum insinuans,

variè ludibrio habitus, projectis à tergò ejus Instrumen-
tis; post insinuationem denuò armata invasio facta; post
quintum à terminò paritionis mensem typis impressa In-
formatio producta est de Conductu & Apertura in Dey-
desheim. Et, quanquam omnes cives pro hominibus pro-
prijs Palatinis consignaverant, juramentòquè formali sub-
jectioni accommodatò adegerant, nullò tamen verbò *Ius*
Ascriptitiorum, & *Privilegium in judicando pridem re-*
pudiatum attingebatur. Nunquam deinde à turbationi-
bus, violentijs, pacis publicæ violationibus cessatum.

Ad publicum hujus *Imperij sensum* de Palatini Man-
cipatus jure ejusquè extensione demonstrandum, illustre
præsertim Documentum suppeditat *Declaratoria FER-*
DINANDI II. gloriosissimæ memoriæ *Imperatoris*: cum
in controversijs Germersheimensibus implorante *Archie-*
piscopo Trevirensi super abolendò Mancipatu & rela-
xandis arrestis ac Repressalijs Ratisbonæ rescripsit in
hunc modum: Quoniam altissimè memorata Cæ-^{12. No}
sarea Majestas clementissimè ad animum revoca-^{1630.}
vit, quæ in hac causâ actitata & allegata sint, atquè,,
adeò deprehendit, quod Ejusmodi Mancipatus ma-,,
gis per potentiam quàm per alias vias licitas, per,,
priores Comites Palatinos introductus sit. Itaque,,
sua Majestas propensa est, non minus Electori Tre-
virensi quàm alijs eatenus annuere, ut itidem talis

Mancipatus aboleri, & omnia arresta ac repressalia relaxari queant. Id quod S. Cæsarea Majestas dilectissimo Fratri *Archiduci Austriae* LEOPOLDO instantissimè remonstrari, eumquè non minus ad hoc disponi & permoveri curabit. Quid ergò de Palatinâ prætensione & Mancipatu fenserint semper illi, quorum intererat, summa Tribunalia, ipse Imperator, clarum testatumquè est: Ut possessionis ususquè & observantiæ prætextus ne ad momentum quidem convalescere possit.

Nunc, quid *Domesticæ rationes & consultationes Palatinæ* suppeditent, dispiciendum est. Cum Comites & Nobiles *Immediati* Palatino vicini animadverterent, id agi, ut imminutò *Immedietatis statu in Landsassiorum conditionem redigerentur*; ingentes, præsertim tempore administrationis Johannis Casimiri controversiæ ac discordiæ sunt exortæ. Cujus rei memoriam repetens *Electo FRIDERICUS*, hodierni *Electoris Palatini Avus*, testamentò inter liberos conditò inseruit confessionem & cohortationem omni Exceptione majorem in hanc sententiam: Postquam habitâ desuper diligentiper investigatione comperimus, subjectionem hujus generis usu horum locorum non comprobari, & præcipua requisita à conventibus provincialibus, homagiò, contributionibus, aliisque rebus desumi

foli-

solita hîc deficere, igitur aliquot ante annos declaravimus, ut Comites illi ac Nobiles in possessione quietâ suâ libertatis vel quasi tempore regiminis nostri non impedirentur. Estquè hæc bona nostra voluntas, ordinatio ac sententia, ut etiam charissimi heredes nostri, eorumquè Tutores similiter omnes ac singuli, sine ulla molestia, eâdem libertate gaudere illos sinant.

Si hujus ultimæ voluntatis auctoritas staret, & testimonio illustrissimo crederetur, non haberent nunc conquerendum Comites & Nobiles, se à sua antiquitus ad se optimis rationibus derivatâ Immedietate ad intolerabile Landsassiatum & servitutem prætextu Mancipatus Palatini detrudi. *Principis cordata & notanda est sententia.*

Fertur & Consiliariorû animos variè traxisse reprodu- Et totiens deliberatio, quid tandè de Privilegio sæpe jactato faciendû. Ingenuè tamen falsos olim nequit dubitari, quæ hodiè tam districtè negari videas. Usus, morem, exercitium, observantiam Privilegij interpretem, imo instar ipsius Privilegij hodie ingeminant. Verùm quondam hoc ipsum detrahare auctoritati Privilegij autumabant, quod nullus usus, nulla observantia probabile aut validum illud effecerit; *Reubernus, Cancellarius Palatinus,* hoc jus nunquam in actum seu exercitium deduc-
tum esse, & à summis infimisque, etiam privatis,,

„impugnari, nequè, ut in suis territorijs exerceatur,
„permitti, inquit, à Cæsare postulandum, ut facul-
„tatem exequendi Palatino tribuat, suadet. Sed à
Cæsare id quidem postulare factu importunius, & im-
petratu arduum potuisset videri.

Itaque Officialibus anno 1582. mandatum est, ut viâ
facti grassarentur; præmissâ de inusu testatione sive que-
relâ. Neque alij poterant unquam negare: *Privi-*
„legium hoc Palatinum & observantiam impugna-
„re & negare omnes vicinos à summô ad imum, &
„opponere interdicta de non admittendis proprijs,
„de non contrahendo cum ipsis matrimoniô, aliâ-
„ve communicatione concedendâ. Imò satis con-
„stat, ab omnibus Electoribus Palatinis per aliquot
„ætates tentatam & mandatam hujus rei delibera-
„tionem ad liquidum nunquam perducì potuisse.

Satis constat, & illud non paucos sensisse: *Primò;*
„ex Privilegio non probari, quod Palatini ascriptitij
„alijs in territorijs admittendi & tolerandi sint, libe-
„rum imò esse, suscipere vel excludere, itaque *secun-*
„dò, liberam introductionem priorum ex solo
„usu, si daretur, demonstrandam: Ut & *Tertiò;* quæ-
„cunque jura in Proprios ex Privilegiô non memo-
„rante frustra arcessi; *Quartò,* stricte interpretan-
dum

dum privilegium, tanquam odiosum & molestum,,
præsertim, si Palatinus velit omnia jura jurisdic-
tionalia in Ascriptitios suos exercere; adeoque nihil,,
obtineri posse, quod usus non approbet: *Quintò*,,
aliud esse, suscipere Ascriptitios, aliud, multa aut pau-
ca jura in ipsos usu obtinuisse, seu utilitatem ex ipsis,,
capere: illud privilegiò, hoc consuetudine loco-
rum niti.

Illud *callidè suggeritur*: Viam juris ad obtinen-
dum hujus Privilegij auctoritatem sumptuosam, pa-
rum honorificam, intutam, Transactionem aliena-
tioni comparari, de dubijs fieri præsumi, cum omni-
bus inconsultam, cum potentioribus arduam; Igitur,,
facti via grassandum adversus infirmiores, ut acto-
res constituentur, quicunque volunt, & Palatinus,,
excipiat potius quam agat.

Prodit autem planissimè causam, quod præter
omnem rationem & speciem addebatur: *Si Palatinus*,,
vel duos actus de introductis hominibus proprijs in ali-,,
quem locum exercitos, sive contradictum sive non contra-,,
dictum sit, probare queat, jam habere eum id juris ex præ-,,
scriptione seu immemoriali possessione ac observantiâ, quæ,,
Privilegio equiparetur; Et hinc urgeri rem posse sive,,
facto sive jure. Si hæc Jurisprudencia valet, nulli in Im-
periò

perio Statui quicquam suum aut integrum est. Sed, quæ talibus subsidijs indiget causa, quin de Privilegij & omni alio titulò desperaverit, nequit dubitari. Unde etiam nudi & meri facti *consilia ita dispensabantur, ut à Moguntinò Electore, Duce Würtembergiæ, Marchione Badensi, & Civitatibus quibusdam Imperialibus abstinendam esse hanc methodum, & infirmioribus incumbendum, suaderetur.*

Sicut ergò nullum juris nomen in hoc totò negotio versari, meridianâ luce clarius est; ita omni rationi, consuetudini, *Imperatorum officio, Imperij Statui, Statuum fundatæ communibusque juramentis firmatæ libertati è diametro repugnat, & sine sensu dicitur, adeoque affirmando negatur, ponendo tollitur: Uni Statui à Cæsaribus datum esse Privilegium, cujus vigore jura territorialia, fructus jurisdictionales, emolumenta omnia vicinis Statibus privilegijs anteriorum Cæsarum concessa, & continuo usu & exercitio à pluribus seculis quietè possessa, minuantur, intercipientur, extinguantur.* Tale privilegium non auditum, non visum est in mundo nedum in Imperio nostro. Hoc dare potuisse aut voluisse ullum Imperatorem, injuria Augustissimi nominis fuerit, si dicatur.

Non potuit dare; quia Statui cuicunque sine judicio, sine cognitione, sine ulla causâ jura à Prædecessoribus & Imperio concessa continuoque Imperij usu præscripta
eri

eripere & in alium transferre, nunquam Imperatorium fuit aut esse potuit. Præsertim ab eo tempore, quò Immedietate sive incomparabili illò libertatis genere Statibus semel constitutò, perennare ejusmodi conditionem singulorum, lex Imperij fuit. Inde enim non amplius erat in Imperatorum potestate, Statum aliquem ijs juri- bus, quibus Status est, quæquè statui Imperij innexa erant, ex mero arbitrio diminuere aut deturbare.

Non voluit dare: cujus voluntas juri & justitiæ, præsertim autem uti alijs fundamentalibus Imperij legibus, ita Legi Regiæ Germanorum consentanea semper præsumitur; cujus propositum de conservando singulorum Statuum statu, irrefragibili regiminis & scripturæ publicæ testimoniò describitur; cujus prudentia tam iniqui & publicè noxij privilegij dandi vel minimâ suspitione superior est. Itane NAXIMILIANUM Primum & CAROLUM Quintum, maximos & laudatissimos Principes, partem viscerum suorum abrumpere, & artuum plurium robur detruncare voluisse, ut unum membrum immodicò auctu excresceret, vel somniando quisquam concipiet animò?

Fingat aliquis, *Imperatorem* illis temporibus *quempiam* (quamvis hoc à virtute Imperatoriâ procul abest, aberitquè, nec aliò consiliò ita figuratur, quam ut nostri Imperio obtrusi deformitas conspectior sit) *in aliquâ Provinciâ Status cujusdam Imperij*, omnes qui larem ibi

ponere coepissent, longius propius *adventantes*, domi-
num habentes vel non habentes, sive essent ejus Status
propriij homines privilegiò, permutatione alijsve titulis,
sive non essent, *pro Imperatorijs & Ascriptitijs homini-*
bus consignavisse, & reluctantes vi traxisse, & ab ipsis ita
vindictis exegisse non tantum censum corporis aut mo-
dicam quandam recognitionem, sed omnia Status illius
jura & superioritates hoc principiò & prætectu in eos
exercuisse, Tributa ordinaria & extraordinaria, collectas
Imperiales & circulares, decimam detractionis & mer-
cedis opificum, hospitaturam, jus armorum, lustrationem,
sequelam, delectum, operas exegisse; Tutores constitui-
se, inventaria confecisse, hereditates divisisse; venationes,
aucupium, piscaturam, vectigalia, conductum, religionis
arbitrium ita usurpasse, ut ipsum Statum illum & domi-
num territorialem nihil tale exercere, exigere, usurpare
pateretur, imò Ascriptitios illos suos homines, domini
territorialis subditos, ne quicquam ut subditi ut domino
facerent, vi metuquè adigeret. Quisquamne est, quin vi-
deat, *Imperatorem neminem salvò illò Statuum statu*, qui
diutissimè ante Palatinum Privilegium valuit viguitquè,
hac facere potuisse, quibus eriperentur Statui alicui ea, qui-
bus est Status? Quanto minus itaque, ut alius hac face-
ret, *Privilegium dare potuit aut voluit aut dedit?* quam-
quam enormitas Exempli novissimi longè amplius patet,
dum

dum nullas juris aut æquitatis vices agnoscit aut admittit Palatinus in hominibus proprijs.

Ecce enim! *habeant ex Gravatis aliqui, ut Rheingravij, proprios homines in Territorio Palatinò*, quamvis plerumquē illuc intercipiendo pertractos: Hi Rheingravijs nihil pendent, nisi censum seu impositionem corporis: *At, quos Palatinus habet in territorijs Rhingravorum proprios homines*, ab his exiguntur omnia collationum & tributorum genera, de quibus dictum. Jam vero quàm est *ab omni disciplina publica pacisque bene ordinatæ statu alienum, ut Præfectus Palatinus*, qui sit subditus Gravati Status, ejusdem Status alios subditos per vim adoriatur, de via publicâ abripiat, in Palatinam custodiam deducat? ut contra Privilegia perpetua & vetustissima, *exigatur vectigal de frumentò Aulae & Mensæ Gravatorum destinatò*; imò, adversus meritò detrectantes, apertis vi saccis eripiatur?

Ex *Gravatis Statibus* consueverant aliqui proprio perpetuoque jure *maleficos* in pagis captos *ad munitiorem custodiam* per suos subditos *deducere*, indequē post cognitionem & sententiam eodem modò & comitatu ad locum delicti reducere, & capitis damnatos ibi ad supplicium educere; nemine impediante, nullâquē ullius conductûs Palatini mentione auditâ. Postea tamen *Palatinum jus conducendi*. (quod & ipsum Privilegio aut juri Mancipatus persæpè ut complementum solebat accedere.)

re) per vim obtrusum, adeo districtè exerceri coepit, ut Gravatis non liceret fontes vel ad unum passum è pago educere: quò fit, ut sæpe evadant custodiam minus munitam, impunitatisque illecebrâ flagitia foveantur. Quod si ex Palatinò territoriò fugitivus reposcatur, Palatini non satis habent conducere usque ad territoria Gravatorum, nequè satis habent conducere usque in territoria ad Pagos & oppida; sed vi apertis portis in loca alieni territorij media perducunt, sublatâ omni supplicij in agris fumendi facultate; semper intentis paratisque Palatinis Equitibus, vi usurpatum jus conducendi exercitiò violentorum & turbativorum actuum firmaturis: qui etiam per ipsos pagos alieni territorij conducere, & per hospitia dividi solent. Quò tendant hæc, nisi ad Gravatorum Statuum superioritatem territorialem extinguendam & amplius, nemo monstrare poterit, qui magnitudinem & periculum exempli ad omnes Imperij Status pertinere consideraverit.

Sed enumeratio singularum Violentiarum alij loco destinata est: Ut & designatio interceptorum Palatinò Mancipatu in Gravatorum territorijs priorum hominum: ita ut in plurimis locis vix exigua pars subditorum Palatinâ servitute libera supersit, si cum Mancipatis Palatino comparentur. Privilegium quidem tale nec emanasse unquam, nec emanare potuisse, evidentius esse videtur, quàm ut verbum addi debeat. Quinimò si extitisset

*unquam, aut extaret sensu prætensô Privilegium, abroga-
ri illud quantocys, & in spongiam incumbere, tanquam
Imperij statui ac legibus, juri Ordinum, naturali æquita-
ti contrarium, litium ac dissidiorum fomitem, grassaturæ,
diffidationum, pignorationum mantellum, IMPERATO-
RIS & Imperij interesset.*

Quemadmodum autem unicuique Statui jura sua
Territorialia & Regalia intacta manere, per leges pace
novissimâ repetitas firmatasque & Imperij disciplinam
publicam æquum, justum, necessarium est: Ita turbatio
pacis publicæ, & fulcrorum *Imperij concussio indubia est,*
si Statuum aliquis alterius Constatûs aut Immediati jus,
privilegijs, investituris, exercitio & usu quietô radicatum
& notorium merô & nudô factô invadat, sibi vindicet,
& turbativos ejusmodi actus ex consiliô iniquissimô, cu-
jus specimen antea attigimus, juris quæsitî titulô induat.

Quô genere violentiæ nullum aliud *ad extinguen-*
da omnia securitatis publicæ præsidia, & reducendum jus
Manuarium, de quo tot querelæ in Constitutionibus
Imperij & Annalium memoriâ extant, certius præsentius-
que excogitari posset. Ita perierit omnis labor, quem
tot Imperatores, tot Comitia, Conventus, inde ab emen-
data Imperij disciplinâ usquè in hunc diem, spe æterni
successus exantlârunt. Cujus periculi *justum metum,*
inauditô pacatis temporibus exemplô, incutiunt Imperio
Attentata Palatina tum alijs in rebus, tum in *Jure Con-*

ducendi affectando, de quo modo est mentio facta. Ex plurimis unum documentum non sinet rem in obscuro esse.

Episcopo Spirensi Jus Conducendi sive defensionem, tuitionem & præstationem securitatis, *in Territorio Spirensi* & *vijs Regijs* stratisquè publicis, *argumento* meri Imperij & *superioritatis Territorialis competere*, tum quatenus de omnibus juribus ac prærogativis Principis & Principatus à multis sæculis investitus, confirmatus, descriptus & honoratus est, tum quatenus semper id exercuit, & in quietâ ejus possessione, extra novissimas turbationes, de quibus querela, fuit; nemini unquam fuit dubitabile. Adeò quidem, ut etiam *post novissimam pacem* tum *Palatinos* tum *alios Principes conduxerit*: ut petentibus officialibus Palatinis & Reversales porrigentibus, quidam *malefici* per territorium Spirense Conductû Episcopi Spirensis transmissi sint: Ut *mercatores ad nundinas Francofurtum comineantes*, Spirensi conductu adhuc quotannis constanter utantur.

In vigore juris tam manifesti & confessi, ad solum Episcopum Spirensensem spectantis, *Palatina* de subito exoritur *prætensio*: Electorem *Palatinum* per omnem, quæ patet, *Episcopatum Spirensensem habere jus conducendi*: quæ verborum à Palatinis jactorum importunitas violentiâ factorum statim affirmatur, vindicatô iniquissimè armatis agminibus, minis, ostentatis *locorum occupa-*
tio-

*tionibus, conductu per omnes præfecturas Spirenses, ubi paucos ante annos Spirensi conductu Palatini ipsi muni-
ebantur; & oppidi Deidesheimensis portis eodem obten-
tu confractis, ut suprà dictum.*

Quam alieni juris Principalis in alieno Territorio
usurpationem comitabatur quasi per bonam consequen-
tiam, *jus puniendi delicta, in vijs publicis, vicisque & Pa-
gis perpetrata. Nulla hinc ullius juris imago, nullus con-
cessionis, servitutis, familiaritatis titulus, qui vel dicis cau-
sa appingeretur, ad jus tale conducendi colorandum. Sola
& mera vis, & alieni juris invasio jus vocatur.* Atque
tam expedito novi juris mysterio, adeo nullum Episcopo
Spirensi superest *jus puniendi* aliud quicquam, nisi *intra
privatos parietes, aut in Cauponis* admissum; ut malefa-
ctorum rei post commissum facinus *in plateas* procur-
rant, atque *se in Palatino solo stare* ultrò exprobrantes, of-
ficialibus Spirensibus illudant, qui & ipsi, nisi ferant istas
rerum verborumque acerbitates, in vincula Palatina abre-
pti male mulctantur.

Imò, *ne liceret quidem ad hunc modum Episcopo
Spirensi, hominem armatum per proprium territorium de-
ducere.* Ita, cum nuperis delectibus Turcicis Episcopus
propter transitus aliorum præfidia suorum locorum au-
geret, *armatis istis Spirensibus subditis* postea *arma ad-
empta*, nec reddita sunt; non aliò obtentu, quàm quod
territorium Palatinum attigissent. Quo pacto inermis
&

& indefensus, & ad Landfalsij conditionem quodammodo redactus Episcopus, Palatinis semper incrementibus Grassationibus exponeretur.

Neque Religioni sua libertas servari potuit, inter horrendas Conductorij hujus juris extensiones. Quotiens enim ritu Christiano & Catholico Processiones instituntur, armati Palatini sese Religioni operantibus objiciunt, cœtum dissipant, non sine impijs ac prophanis detestarijs, contumelijsque: quin & barbaris fanaticisque signi salutiferi & sanctissimarum cæremoniarum violationibus, probris, confractionibus, contra pacis religiosæ & civilis sanctiones, omnemque honestum morem, in territorio Spirensi adversus Spirenses subditos grassantur.

Judiciorum quoque criminalium omnis auctoritas & usus interit: dum Ascriptitij ex custodijs Spirensibus per vim eripiuntur; & si capitis damnatus ad supplicium educendus sit, Palatini minantur, se de via ipsum abducturos. Quare vel dimittendus est reus, vel in atrocissimis criminibus non sine magnis impensis in loco à vicinia Palatina remotiore plectendus. Cujus generis exempla magnò numero suppetunt; unde constare queat, id *agi conductus Palatini prætectu, ut Episcopus Spirensis territorio & Jurisdictione territoriali exuatur; subditique Spirenses, per omnia pro Palatinis habiti tractatique, à vero domino ad alienum per vim abducantur.* Cui consilio

filio stylus Palatinus consonat, quando *jus conducendi* & *territorium pro uno eodemque laudare solent*. Excerptur pauca in exemplum: nam eadem tragoediâ in alios vicinos sævitum constat.

Quid potest tot tantisque hostilem in modum intensionis læsionibus, ad Statuum vicinorum honorem, jura, statum evertendum rectâ tendentibus, vel in speciem obduci? Interdum certè videtur ipsos auctores tam enormis & plusquam hostilis prætensionis pudor cepisse. Igitur, quando occasione obtrusi nec admissi in territorio alieno Palatini conductus ac violentiæ depulsæ, damnatorumque, qui vim fecerant, interceptos restitui *Camera* jussit *Mandatô*; noluit aliquando in *Exceptionibus Palatinis* fateri, *conductus causâ eam vim illatam*; neque ad punctum Citationis progredi ausus est.

Iterum hoc loco intelligi potest, etiamsi similium Exemplorum cumulus huc non acervetur, quomodo jura nova formet, & rapiat sibi, & amplificet Elector Palatinus, & vicinorum Statuum ac Immediatorum exuviis se vestiat, fimbrias denique suas ita dilatet extendatque, ut *nudos, inglorios inopes evadere necesse sit, quicumque infirmiores sunt*. Atque hoc illis *Magistris*, qui proximi cujusque devorandi inventa suggerunt, est jure agere. Intelligentes autem *Gravati* & *sentientes, merâ vi despoliari se*, & *de repetendis rebus ac necessariâ defensione tandem*

I

dem

dem consilia agitantes, viam juris spernere, pacem turbare, non vanitate minori, quam atrocitate calumnie dicuntur.

Inter tanta rerum testimonia quemquam esse, qui non animadvertat, quam late pateat consequentia vasti propositi, videant, an persuasuri sint sibi aut alijs, qui querelas instituunt, quasi ingentis injuriæ specimen esset, quod de extensione violentiarum Palatarum, plus ultra semper profecturâ, non immeritò ominati sunt Gravati. Non arcanum jam est sed evulgatum *Dominationis Wildfangicæ*, ad eos etiam pertinentis, qui hætenus injurijs opportuni non fuerunt, consilium. Voluntas certa, prodita sermonibus, literis, absque pudore & metu. *Nihil præter occasionem deest: quæ si* (quod Deus ne fieri velit) *eveniat, jam nominatim sciunt & sciuntur, quos prætereà petat hæc tempestas.*

Si non planè potuit abstinere tentata suarum molitionum *dira cupido* ab his, quos ad resistendum validos promptosque non tentari inter provisas artes pridem probatum erat, quid futurum esset, ubi aliquâ mutatione temporum patefieret occasio, aut ubi spolijs singulorum firmata vis Palatina sibi ad plus audendum placeret? Quam nullus Legum, Imperatoris, Imperij, Pacis Respectus ab invasione jurium alienorum vel minimò tempore retinere potuit, ea terminos nunquam agnosceret, nisi quos

quos iusta & necessaria vis adversus vim immensum
grassantem opposita finiverit. *Absurdum sit verbis po-
tius, quàm actionibus credere. Nec sufficit ad malæ causæ
patrocinium, negare facta, quæ in oculis omnium & obviò
conspectu posita sunt.* Ut mirum sit rursus, *Religionis
Catholicæ Palatinæ vi Turbatæ crimen*, tanquam falsò &
artificiosè confictum, solâ negatione & convitiò de-
volvi.

Præter ea, quæ *prætextu conductus* violenter exer-
ceri *Spirensi exemplò* liquet, & *Wormatiensibus* complu-
ribus liquere queat amplius: an negari potest, *Munden-
hemij & Maudachij*, *Spirensi Ecclesiæ* sine controversiâ
subjectis locis, *Pastorem Catholicum ejectum*, *Acatoli-
cum intrusum*, & prætextu priorum hominum ibi de-
fensum esse? An negari potest, *Wendelsheimij*, *Rheingra-
vialis ditionis pagò*, *ejectò Pastore Augustanæ Confessio-
nis Palatinæ religionis pastorem constitutum*, & subditos
ejus loci, ut matrimonia sua copulanda, liberos baptizan-
dos obtruso isti pastori offerrent, & schedulas proclama-
tionis nuptialis *Altzeyâ* redimerent, coactos esse? an
negari potest, *Landenburgij & Dirnstenij* *Wormatiensis*
ditionis baptismò infantum, copulatione sponsum, se-
pulturâ in Cœmiterio communi, violenter vetitis, disje-
ctis contumeliosè Catholicorum signis sepulchralibus &
Crucibus, denegatâ ægrotantibus Sacramentorum exhi-
bitione ritu Catholicò, contra jura communionis & in-

divisæ jurisdictionis, contra Imperii Recessus & Pacis novissimæ sanctionem, *Catholicæ Religionis exercitium impeditum*, & quantum potuit fieri, *exterminatum* esse? Hæc, ne sint in publicâ notitiâ, nulla inficiandi audacia perfecit.

Multo minus locum habuerint *mina adversus verissimarum querelarum*, literis aut sermonibus proditarum, *auctores* impotenter jactæ. An enim retulisse & deplorasse illatas sibi vi Palatina injurias sit calumniari, diffamare, injuriam facere Electori, judicabunt, quicunque intelligunt, *ultimum servitutis plus quam Tyrannica semper habitum esse onus, si ne queri quidem lesis suas injurias liceat*. Sed ne id in Imperiô in Pace eveniat, consilia tutandæ libertatis omnes, qui habent eam aut habere debent, conferre tempus est. Ab exponendis quidem publicè tot oppressionum generibus, amplificationibus, artibus nemo Statuum se ullâ vi patietur dimoveri, quin scapham scapham vocet, ac jura Palatina non-jura sive ultimæ iniquitatis specimina esse demonstret.

Quod nunc uberius intelligetur ex communione pro indivisô, sive jure communis Jurisdictionis: quod ita debere esse communionem habentibus commune, ut neuter in communi territoriô solus quicquam possit constituere, introducere, novare, aut communiter statutis derogare, in præjudicium denique alterius suscipere aut agere, ipsum nomen ostendit. *In ejusmodi ergò locis, ubi Palatinus*

Ele-

Electior cum Episcopo Wormatiensi communionem habet,
quamvis, quomodo se gerere debeat, tum jure communi,
tum præterea pactorum, pignorum conventionum for-
mulis exactissime definitum sit; fervire se tamen judica-
bat, nisi utriusque ejus generis juribus ablegatis extin-
ctisve, novò jure, *ex aequali superiorem, ex socio solitarium,*
ex obligato liberum, & sui arbitrij se redigeret: Ut huc
compendiò perveniretur, *figendum erat Jus Præcipuum.*

Quicquid enim solus ad excludendos focios facie-
bat contra naturam & jura communionis, ad præcipua
illa novi inventi, quæ sibi arrogabat, jura statim refere-
bantur. Si quæreres, *unde illa præcipua originem suam*
arcesserent, quæ, qualia, quanta essent: non pactio, aut ex-
ceptio in conventionem posita, non transactio, non con-
suetudo nominabantur: nisi quod usu & consuetudine
haberi ea, quæ nullò usu, nullâ consuetudine uni unquam
competebant, aliquando auditum est. *Enumeratio sedulò*
vitabatur. Imò, quod nimia argutantium incogitantia
prodit fucum, in uno eodemque scripto Glossarum ad
literas super negotio Laudenburgico effusarum, modò
augendæ rei, *MULTA jura præcipua* vindicantur Palā-
tino; modò minuitur ille cumulus, & præter *PAUCA quæ-*
dam præcipua jura Palatina, nihil alijs decedere, anno-
tatur.

Ita Palatinis partibus sine titulo sunt jura præcipua,
quæ & quando & quomodo cupiunt attentantve in præ-
judi-

judicium proprietatis domini : vero autem illi domino nihil prodest, si quid præcipuum ipsi Tabulæ Pactorum & notoria observantia assignat. Quapropter si iterum hic quæras in tanta confusione rerū verborumq; quid est jus præcipuum stylo Palatino? respondendum esset: Jus præcipuum est, quod loco tituli juridici deficientis præscribitur omni turbationi, invasioni, abolitioni juris socialis & in Communionem positi, atque pro tempore ac re nata extenditur interpretando & contrahitur.

Documento esse potest *urbs Laudeburgum*, cum munimento *Stein*, sive Arce lapidis nomen fortitā, & pagis, hominibusque & juribus appertinentibus. Hæc *Wormatiensem Episcopum* sine omni controversia agnoscunt dominum verum & proprietarium: qui anno 1387. pro acceptā mutuō pecuniā per modum pignoris in communionem admisit Jurisdictionis Palatinum, cum pacto reversionis perpetuæ. Extant Tabulæ pignoris accuratissimè de re tota testantes. Contra quarum clarissimum tenorem Elector Palatinus vindicat sibi, ut præcipuum, jus Præsidij & armorum: Reversionem, quamvis disertis Tabularum oppignorationis verbis expressam, & Palatinis Reversalibus itidem extantibus repetitam firmatamque, negat;

Quod genus Disputationis sive artis, ex certis incerta, ex nullis certa & consistentia redigendi si admittitur,

tur, omnes pactiones & instrumenta fidei datæ acceptæ-
que simul & semel exspirabunt, societatisque & pacis
vincula soluta, vitam nec humanam nec civilem esse fi-
nent. *Libido enim habendi pro jure erit*: Unde istæ actio-
num consiliorumque tricæ, quæ sequuntur.

Anno 1656. ex improvisô absque ulla antegressa cau-
sa Elector *Palatinus* magnô armatorum equitum pedi-
tumque numerô, *Laudenburgum*, & in eo *Episcopi* *Wor-*
matiensis Aulam occupat, subditosque Episcopo juratos,
ut in eo præsidium agitarent, compellit. Omisô dein-
de præsidio *repetitur* eodem anno *violenta irruptio*, at-
que distributis per hospitia communium subditorum ar-
matis, dispositis per portas, muros, forum, aliaque loca
stationibus ac excubijs, Aula *Episcopi* peculiari manu
delectæ juventutis *custoditur*, pluribus excubijs *circum-*
funditur; portis ejus partim vi *revulsis*, partim *occlusis*,
recisô ponte in hortum ferente, *officialibus* *Wormatiensi-*
bus libero introitu exituque intentatâ vi armatâ & minis
ferocibus *interdictô*. Paulô post *prope Aulam* *Episco-*
palem, pars urbis, nempe porta, quæ *Heidelbergensis* appel-
latur, cum parte muri, quo Urbs cingitur, & domibus
quibusdam civium *præcisa*, munimentis & propugnacu-
lis firmatur; *murus* pluribus locis *perfoditur*, coactis ad
convehenda munitioni necessaria sine discrimine festo-
rum profestorumq; dierum communibus subditis. Non-
dum

dum violentiarum finis: *Arx à lapide dicta*, Palatinis militibus impletur, operibusque munitur, arboribus frugiferis & sylvestribus magno numero excisis: & post aliquot hebdomadarum praesidium non tantum novis munitionibus sed etiam veteribus *turribus murisque funditus disiectis*.

Insequentis anni mense Julio, non procul ab *Aulâ Episcopali Laudenburgi* (Palatina enim nunquam ibi fuit) magnam muri partem repertis ad id instrumentis in ore communium subditorum non sine contumeliâ & damno Episcopi *in fossam projecit*. Cumque ex jure communionis & Tabulis oppignorationis, ipsoque usu, *jura superioritatis*, collectarum, gabellarum, cognoscendi, constituendi, puniendi, pignorandi, jubendi vetandi, promulgandi, aliaque *Jurisdictionalia communia* communi consilio exerceri tractarique, nec uni minus quam alteri praestari debeant; *Palatinus* tamen Elector haecenus ista pleraque *solus iniquissime usurpavit*; cives novos Laudenburgi receptos ab homagij Episcopo communiter praestandi officio retinuit; civibusque communibus, quò minus ibi in *Aulâ Episcopali*, accitu Episcopi aut Ministrorum comparerent, interdixit.

Pedagium Hoffheimense, ante & post motus bellicos utrique parti commune, suo unius arbitrio abrogavit, substitutò *novò vectigali*, quod, exclusò Episcopò

Wor-

Wormatiensi inscriptione Palatina solita promulgavit. Ex diverso, *jus constituendi totum Magistratum Laudeburgi*, Episcopo soli debitum, & ante Bohemicos motus constanter exercitum; Ut & *jus constituendi Scultatum Nec-carbusij* (pagus est Laudeburgensi oppignoratione comprehensus) eidem soli Episcopo competens, interturbare ac impedire non destitit.

Quomodo in locis, quorum *communio feudi nomine à Wormatiensi Episcopatu ad Palatinum devenerat*, aut *quæ Palatinus vendiderat Wormatiensi Ecclesiæ*, vetigali solo, nec sine onere, reservato; contra feudorum consuetudinem, contra jura communionis, contra Emptionis venditionis formulam se gesserit, novisque extensionibus putatitij juris, & violentijs solitis, Wormatiensia jura in suos calles pertrahere studuerit, multis magnisque exemplis demonstrari posset, nisi ex ingenti numero pauca attingere, jam ab initio destinatum esset.

Et *Laudeburgum* quidem iterum occupare decreverat: & jam, qui paucis in turre collocatis militibus accederent, præmissis, majores copias adducturus erat, nisi *Electo Moguntinus*, idemque *Episcopus Wormatiensis* prævenisset, atque præmissos Palatinos retinendo præsidium urbi imposuisset: *exaratis ad Electorem Palatinum literis*, quibus se, Laudeburgi per turbationem & vim multivariam, contra jus communionis & pactiones, ad evertenda omnia jura Wormatiensia, & absolutum domi-

nium Palatinum inducendum, spretis omnibus contradi-
ctionibus & protestationibus, acta, licitis probatisque re-
medijs tandem repellere, præfidiòque tenere urbem decre-
viffe, donec mutata ac destructa restituantur, salvo in cæ-
tera jure communionis, si damna reparentur, de servandis
in posterum juribus communionis caveatur; *reservatâ*
sibi disertè, quæ ipsâ formulâ oppignorationis reserva-
tur, *Retuitione*, significavit.

Quam nihil sit ad rem *responsum*, aut vel ad speciem
sustinendam idoneum allatum, ex ipsa commemoratione
hac videre potest, qui voluerit conferre. *Invertere accusa-*
tiones sine fundamento, defensionem pro vi criminari, pa-
cis publicæ & novissimæ turbationibus opposita arma vio-
lationem pacis appellare: Hæc perpetua sunt, quibus ob-
tunditur lector, carmina.

Configuntur etiam *fabula*, de periculosis in *Donum*
Palatinum machinationibus, quasi ab hac parte instru-
ctis: cum meminisse deberent, notiozem esse Eminentissi-
morum & Serenissimorum *Electorum*, aliorumque *Gra-*
vatorum candorem & magnanimitatem, quàm ut ullius
machinationis aut insidiarum alijs structarum (quibus
degeneres tantum & omnis honestatis contemtrices ani-
mas grassari, inusitatum non est) vel levissimâ suspitione
affari tam generosa pectora possint. Si non placet alijs
sua conditio, in quam pace novissima sunt restituti, non pu-
tent, illos hiatus alienæ cupiditatis suis spolijs expleri debe-

re. cū, ex quo in quem statum pervenerint, & mox per-
venturi fuerint Palatinā vi prægravati, in propatulo sit
æquis iniquisque.

*Episcoporum & Episcopatum jura superioritatis ac
Territoria, iisdem nituntur radicibus, quibus omnium
aliorum Statuum jura:* neque minus ea, quā hæc con-
servari, interest ejus Imperij statūs, quem amare ac tueri
debebant, quicunque Imperio fidi volunt haberi. Non est
igitur res tam facilis momenti, alterum Imperij oculum
obscurare, & de Episcopis, qui optimo, ut quisquam, ju-
re Principes sunt, qui Status Imperij sunt, non-Principes,
non-Status facere, ereptis, sine quibus nemo est Princeps,
nemo Status. Qui enim cogitur ista à Constatu pati,
quæ vis Palatina Episcopis intinavit ac obtrusit, ille a-
misit dignitatem ac jura, quibus à Landsassio aut subdito
distinguebatur.

De alijs Statibus, ad prædictas querelas, & postquam
exspectatæ sunt, justam & necessariam defensionem ada-
ctis, idem est judicium. *Nobilitatis Immediate decus in-
ter nervos Imperij hætenus fuit.* Cujus avita & Imperia-
libus innexa commodis jura qui diminutum aut oppres-
sum eunt, nā illi pessimo publico officiosam manum
commodant. Quod si enim eam, quæ ex Imperij Stati-
bus & Membrorum Libertate contexta & tot ætatum
robore coalita est, compagem labefactari aut solvi con-
tingat, quid aliud futurum est, quā ut omnium inter se

validissimi corporis artuum consensione sublatâ, ipsum corpus contabescat?

Fieri autem & attentari hæc tam vasta, tam violenta, non tantum *vanâ allegatione possessionis & exercitij* (prout vim micram & diram appellitant: cum tamen ejusmodi actus violenti & turbativi, ac insuper omni legitimo carentes titulo, nequaquam ullam possessionem probent, quæ vel in Possessorio judicio, maxime cum de Jurisdictionalibus agitur, attendi queat) sed etiam *prætextu Privilegij*; nec Imperatori, nec Imperio diutius esse tolerabile, omnia securitatis & salutis Publicæ momenta, quæ in legibus, in Consilijs, in actu & proposito, profectuque status Imperialis esse, aut excogitari queunt, non tam loquuntur, quàm clamant. Cum præsertim, *si privilegium quodcunque cuiquam datum esset, tam fædè abusu & enormissimorum excessuum continuatione, ipsò jure interiisse intelligeretur.* Ne enim privilegio ullo quicquam abutatur, in aliorum Imperij Statuum præjudicium & diminutionem, atque adeò, ne abusu privilegiorum Respublica aliquid detrimenti capiat, perpetua & legitima Imperatoris & Imperij cautio est. *Modestia & æquitas aliorum Statuum* non obscurâ comparatione flagellare potest conspiciendam ex diverso importunitatem: quando antiquiora & similia privilegia nunquam in molestiam Constatuum interpretando detorquere, vel
exten-

extensione infinitâ querendi cuiquam aut turbandi occasionem præbere, in animum induxerunt.

Atque, ut omnes in obvio conspectu contemplantur, quæ hæcenus dicta sunt, & quò tendat denique Wildfangiatus Palatinus, in ipsâ exemplorum luce animadvertant, appendere quasi Tabulam Ratiocinii operæ pretium est, & tanquam in bilance, quid spoliatis reliquum sit, quid ad spoliantem pervenerit, consignare:

In Eminentissimi Electoris MOGUNTINI Episcopatu & Principatu WORMATIENSI, ejusque sex Rhenanis pagis, quos Comites NASSOVICI Saræpontani feudi titulò pro dimidia parte ab Ecclesiâ Wormatiensi possident,

Universè sunt subditi mares & feminae, seniores, junioresque:	Intercepti Palatinò Wildfangiatus:	Remanent Episcopo Wormatiensi & Comiti Nassovico:
In Horheim 367	352	15
Wiß Oppenheim 150	149	1
Weinsheim 86	85	1
Korheim 276	266	10
Bobenheim 120	120	0
Mörsch 85	81	4

K 3

In

In communione Laudenburgensi:

In Lampertheimb	372		372		0
Hofheim	234		234		0
Nordheim	237		237		0
Neckarhausen	92		75		17

In communione

Rhein-Türkheim	120	!	120	!	0
----------------	-----	---	-----	---	---

Deinde

In Bargaen	}	188		188		0
Uglasterhausen						

In Præposituræ Wormatiensis Pagô

Studernheimb	50	!	50	!	0
--------------	----	---	----	---	---

In pagis Electori Palatino & Ecclesiæ Collegiatæ
S. Pauli Wormatiæ pro æqua parte communibus

Stätten	}	289		289		0
Eich						

In pagô Ecclesiæ S. Martini Wormatiæ
in solidum ad eam pertinente

Bubenheim	56	!	56	!	0
-----------	----	---	----	---	---

Summa.

Subditorum 2722 | interceptorū 2674 | remanentiū 48.

In Serenissimi Ducis LOTHARINGIÆ Comitatu FALCKENSTEIN

Universim sunt subdi- ti mares & feminæ, se- niores junioresq; in		Intercepti sunt Palatinô Wild- fangiatu:	Remanent Du- ci Lotharin- giæ:
Härrheim	98	64	34
Thalheim	94	94	0
Hillesheim	81	81	0
Freymergheim	228	215	13
GroßNiedesheim	142	138	4
KleinNiedesheim	134	122	12
Hohensülzen	151	109	42
Ilbesheim	91	34	57
Jorwenler	38	24	14
Ob. r. gewenler	14	14	0
Kalckofen	28	28	0
Eckelsheim	98	89	9
Biebelshheim	124	97	27
Sürfeld	19	19	0
St. Alban	48	36	12
Gerbach	64	51	13

Zus.

Fußganhelm / pagus
communis cum Co-
mitibus de Lennin-
gen

30

30

Steinbach / in quo
pago proprios habet
dux Lotharingæ

30

8

22

Summa

subditorum 1512 | interceptorum 1253 | remanentiū 259

In Episcopatu & Principatu
SPIRENSI

Universè sunt subditi,
mares & feminae, junio-
res, senioresque

Intercepti Pa-
latinô Wildfan-
giatu :

Remanent E-
piscopo Spi-
rensi :

in Præfecturis Kirwenler / Odesheim & Marientraut-
earumque pagis

Kirweiler

252

121

131

Hambach

370

198

172

Diedesfeld

163

105

58

Mentammer

385

201

184

St. Martin

135

81

54

Bene

Benningen	177	94	83
Großfischlingen	91	67	24
Weyer	142	86	56
Geinsheim	195	143	52
Gredenhausen	105	105	0
Nedersheim	316	199	117
Heinsfeld	216	122	94
Rosbach	99	76	23
Harthausen	109	40	69
Hainhofen	31	13	18
Dudenhofen	67	34	33
Berghausen	84	48	36
Heiligenstein	77	61	16
Schifferstatt	292	156	136
Walzheim	178	69	109
Wondenheim	122	115	7
Maudach	76	76	0

Summa 3682 | 2210 | 1471

In Præfecturâ Lauterburg.

Steinfeld	248	180	68
Gapsweiler	167	109	58
Schaldt	250	189	61
Rheinabern	104	33	71
Hagenbühl	47	14	33

£

Senato

Henau	77	26	51
Herxheim und	}	417	205
Herrenweyer			
Mutzheim		193	127
			66

Summa	1503	883	620
-------	------	-----	-----

In Præfecturâ Deidesheim.

Städtlein Deides-			
heim	561	250	311
Niederkirchen	188	136	52
Kuppersperg	195	81	114
Forst	139	122	17
Königspach	215	182	33
Hochdorff	63	53	10
Lindenberg	19	19	0

Summa	1380	843	537
-------	------	-----	-----

Summa omnium

subditorum. 6565 | interceptorū. 3936 | remanentiū. 2629

In RHEINGRAVIORUM ditionibus;

Universè sunt subditi, mares & feminae, seniores junioresque: in	Intercepti sunt Palatinô wild- fangiati:	Remanent Rheingra- vijs:
Werstadt	307	160
Ober Saulheim	87	51
		Et

Eicheloch	93	72	21
Bornheim	76	55	21
Loßheim	95	87	8
Glornheim	315	262	53
Liffhofen	66	89	7
Wendelsheim	180	167	13
Steinbockenheim	137	110	27
Hochstätten	82	58	24
Rheingansheim	103	96	7

Deinde in sequentibus ad vallem Monasteriensem,

Münsterthal pertinentibus pagis:

Münsterappel	56	54	2
Niederhausen	95	58	37
Oberhausen	26	26	0
Winterborn	23	18	5

Summa

Subditorum 1771 | interceptorū 1335 | remanentiū 436

In Pagis IMMEDIATE NOBILITATIS
IMPERII varijs, ad varios Nobiles immediatos perti-
nentibus, ut Exempli gratiā

In universum sunt sub- diti, mares & feminæ se- niores junioresque: in	Intercepti sunt Palatinō VVild- fangiatu:	Remanent No- bilibus imme- diatis:
Partenheim 378	301	77
Bechtolsheim 290	288	2
	L 2	Mom

Mommenheim	208	165	43
Schornsheim	199	177	22
Nieder Saulheim	370	314	56
Udenheim	163	163	0
Lörxweil	181	121	60
Böcklönghernheim	23	18	5
Köngernheim an der Selzen	80	80	0
Friesenheim	69	69	0
Hanheim	94	94	0
Vendersheim	110	92	18
Gauersheim	98	92	6
Bermerzhelm	86	86	0
Essingen	241	219	24
Schweppenhäusen	158	105	53
Würkwenler	74	74	0
Fürfeld	208	145	63
Gommersheim	159	150	9
Frenspach	64	64	0
Estell	22	15	7
Gerolzhelm	204	204	0
Nieder Wessen	41	41	0
Ober Wessen	31	31	0
Kudelsheim	64	64	0
Steinbach	52	28	24

Wein

Weingarten			
Freymersheim	234	230	4
Klein Fischlingen			
St. Alban	48	36	12
Gerbach	64	50	14

Summa

Subditorum 4014 | interceptorū 3515 | remanentiū 499

Atque *in hos omnes*, qui pro Wildefangijs intercepti mancipabantur, *exercentur hactenus omnia illa jura superioritatis, quæ supra sæpius nominata sunt; accedente vectigalium exactione, & conductu*: Dominis autem territorialibus, ne pareatur aut præbeatur, quod parendum & præbendum est, efficitur: incurfionibus violentis, turbationibus, extorfionibus, confractionibus, verberibus, vulneribus, pignorationibus, dirum in modum sævitur. Sicut infinita possent exempla afferri, præsertim etiam contumeliarum & vexationum *Serenissimo Lotharingæ Duci & copijs ejus illatarum*.

Feriet omnium oculos tam *enormis & manifesta diminutio*, ut jam nihil dubitationis superfit, interitum non Gravatis modò, sed perturbationem Im-

perio imminere, nisi ad extrema grassanti Domina-
tui Wildfangico, fortiter obviam eatur, ac per in-
juriam erepta jure restituantur. Si enim liceat pro
„Wildfangio arripere, & arreptum Mancipatu gra-
„vare, & Mancipatu gravatum territoriali juridi-
„ctioni Vicinorum eximere, quicumque in viciniâ de
„loco in locum migrat, aut in viciniam venit; nemo
„Vicinorum de Statu suo & subditis unquam cer-
„tus esse poterit: imò, si putabit, se habere pagos &
„subditos, ad libidinem præpotentis alieno dominio
„ex tempore accedent. Et, desolato bellorum casi-
„bus aliquo loco, impossibile erit cives inducere, ni-
„si ad alterius potentiam augendam alendamque:
„nec addi ullus subditus poterit locis nondum adeò
„numerose cultis, quin alter sibi subiectum velit;
„adeoque factum jure optimo vicini civem, externò
„Wildfangiatus vinculo illigatum, in omne genus
„obsequij, onerum, munerum, præstationum, ut an-
„tea patuit, abstrahat.

Ita nulla in mundo supererit ratio oppres-
sis, acquirendi subditos; nisi ex lapidibus & terrâ,
ceu fungi, ut est in fabulis, nascantur. Ad eum mi-
seriarum & servitutis gradum redigi in Imperio
Sta-

Statuum aliquem (quid multos?) aut Immediatâ Libertate præditum quemquam; auditu cogitatuq; per-est-intolerabile ac pudendum. Atque hæc quidem, *non in bello & inter arma, sed pace mediâ sanctissimisque & novissimis vinculis adstrictâ patrari tolerarique; & patrari quidem tam atroces injurias juris obtentu & schemate; quale sit, non potest verbis exprimi. Ludus scilicet jam erit jocusque, terras, homines, opes in alieno venari; cum de lepore in territorio alterius capiendo, magnæ & sævæ aliquando sint coortæ controversiæ.* Proximum igitur erat, ut, cum spatiosissimus ac pulcerrimus Germaniæ tractus Palatinus esset factus, succrescenti novæ jam viciniæ, extentis tam importune finibus, *idem fatum adventaret, & contagione mali involverentur, qui hætenus nihil timendum poterant credere.* Est enim potentia alienis opibus saginata insatiabilis, ac incendij ritu nullum pervagandi finem facit, nisi inter principia supprimatur.

Et ecce! ventô tam secundô gaudens hætenus Palatinus, Franconiam quoque versus vela vertit, & in EPISCOPATUM WIRCEBURGENSEM invehitur: ibique in pago Muckenloch omnes subditos
ma-

mares & feminas , seniores junioresque (sunt 46.
personæ) sibi violenter adscripsit proprios.

Ne igitur se in belluas reformari Venatu tam
” indigno divinisque & humanis legibus adverso in
” posterum patiantur , qui statum à Deo acceperunt
” in Imperio optime fundatum , nec ullius alterius
” statu minorem, ipsorum quidem præcipue, sed præ-
” terea omnium, Imperij salutem, Statuum honorem,
” Juris omnigeni auctoritatem amantium, cau-
” tio esse debet.

Boeckler, Johann Heinrich,

Vindiciae secundum libertatem Imperialem quorundam Electorum Principum &
Statuum, nec non Immediatae Nobilitatis Sacri Romani Imperij, contra
Palatinum Wildfangiatum, Mancipatum aliasque Violentias

[S.l.] 1665

4 Ded. 23#Beibd.2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10349503-8

VD17 1:015471G